

genel kurul

**DAHA İYİ BİR GELECEK,
DAHA İYİ BİR TÜRKİYE İÇİN
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER -10**

DAHA İYİ BİR GELECEK,
DAHA İYİ BİR TÜRKİYE İÇİN
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER -10

ISBN: 978-9944-60-878-7

TOBB Yayın No: 2011/129

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel : (0312) 218 20 00

Faks : (0312) 218 20 64

internet : www.tobb.org.tr

TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak internetten ulaşabilirsiniz.

Tasarım: Merdiven Reklam Tanıtım

GMK Bulvarı Özveren Sokak No: 13/14 Demirtepe - Ankara

Basım: Özyurt Matbaacılık

Büyük Sanayi 1. Cad. Süzgün Sk. No: 7 İskitler - Ankara

İÇİNDEKİLER

Avrasya Ekonomi Zirvesi.....	5
5 Mayıs 2010, İstanbul	
Halka Arz Seferberliği	9
6 Mayıs 2010, Ankara	
TOBB Genel Kurulu	13
22 Mayıs 2010, Ankara	
Arap Ekonomi Forumu	23
8 Haziran 2010, İstanbul	
İKV Genel Kurulu.....	27
22 Haziran 2010, İstanbul	
Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri – Beceri’10 Projesi.....	33
20 Temmuz 2010, Ankara	
Ekonomi Şurası.....	39
2 Kasım 2010, Ankara	
Sanayi Kongresi.....	45
7 Aralık 2010, İstanbul	
Afrika İş Forumu.....	51
15 Aralık 2010, İstanbul	
DEİK Genel Kurulu	57
27 Aralık 2010, İstanbul	
Sanayi Strateji Belgesi	63
5 Ocak 2011, İstanbul	
Avrasya İş Zirvesi	67
6 Mart 2011, İstanbul	

AVRASYA EKONOMİ ZİRVESİ

5 Mayıs 2010, İstanbul

AVRASYA EKONOMİ ZİRVESİ

5 Mayıs 2010, İstanbul

1989 yılından sonra dünya siyasi haritası değişti ve bizler Avrasya kavramı ile tanıştık. Küreselleşme çağında Avrasya sahip olduğu enerji ve doğal kaynakları ile küresel rekabetin en önemli mücadele alanı haline geldi. Şimdi dünya siyasi ve iktisadi güç haritası yeniden şekilleniyor ve Avrasya'nın küresel iktisadi ve siyasi düzendeki ağırlığı hızla artıyor. Baktığımız zaman, 25 milyon km²'lik toplam yüzölçümüne sahip olan Avrasya, yaklaşık 400 milyon kişiyi barındıran müthiş değerli bir ekonomik pazar.

Bölge ülkelerinin, toplam milli geliri 1,6 trilyon doları bulmakta, toplam dış ticaret hacmi ise 1,2 trilyon doların üzerinde. 2050 yılında dünya genelinde üretilen toplam milli gelirin yaklaşık yüzde 60'ının, Avrasya bölgesinin payına düşeceği ve dünya nüfusunun üçte ikisinin bu bölgede yaşayacağı uzmanlarca öngörülmektedir

Yerkürede böylesine stratejik öneme sahip olan Avrasya Bölgesi'nde, umutla ifade etmek isterim ki, geliştireceğimiz işbirlikleriyle siyasi ve iktisadi ortak bir refah alanı yaratmak hepimizin elindedir. Üstelik Avrasya ülkeleri olarak, coğrafi konumumuz, komşuluk ilişkilerimiz, ortak tarihimiz ve kültürümüz, ortak gelişme ve kalkınma hedeflerimiz, işbirliğimizi zorunlu kılmaktadır.

Özellikle, enerji ve altyapı konularında, bölgesel veya ikili bazda bir araya gelinerek, görüş alışverişinde bulunabileceğimiz bir mekanizma tesis edilmesi çok olumlu sonuçlar doğuracaktır. Eylem planı olmayan bir hedef, ancak hayal olur! Unutmayalım ki bu işbirliği ortamını geliştirmek tarihe karşı görevimizdir. Biz biliyoruz ki, yüzümüzün ve gözlerimizin rengi ne olursa olsun, gözyaşlarımızın rengi aynıdır

Türkiye olarak siyasi sınırlarımız elbette bellidir. Ama o sınırların ötesinde, tarihi, kültürel bağlarımızın olduğu kardeş ülkeler vardır. Bakınız, komşu ülkelerimizde vizeler kalkıyor, karşılıklı ticaretimiz artıyor, o ülkelerden bize inanılmaz sıcak mesajlar geliyor.

Bu muhteşem bir kucaklaşmadır. Bu kucaklaşmayı son derece önemsiyorum. Zira Avrasya ülkelerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklere sahip olduğunu düşünüyorum. Rusya, Hazar havzası ve Ortadoğu, dünya enerji arz güvenliğinin ana merkezlerini oluşturmaktadır. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 75'i, doğalgaz rezervlerinin yüzde 72'si Rusya, Hazar Havzası ve Ortadoğu'da bulunuyor.

Bu konumlanmanın bizler açısından çok değerli bir anlamı var. Dünyadaki toplam doğalgaz ve petrol üretiminin %70'i Türkiye'nin doğusunda, Avrasya'yı içine alacak şekilde üretiliyor. Dünya toplam tüketimini %50'si de Türkiye'nin batısında gelişmiş ülkelerde gerçekleşiyor. Bu coğrafi konum bir Avrasya ülkesi olan Türkiye'ye ve diğer Avrasya ülkelerine müthiş bir potansiyel sunuyor.

Türkiye enerji sahasında yalnızca bir koridor değil, bir terminal olmayı hedeflemektedir. Bu potansiyeli bölgemizin istikrarı ve kalkınması için kullanmak zorundayız. Türkiye'de görev yapan bir diplomatın dediği gibi: "kahve Yemen'de üretiliyordu ama bütün dünya ona Türk kahvesi

diyordu, şimdi de enerji de benzer bir durum söz konusu”.

Bu potansiyeli hep birlikte değerlendirmemiz gerekir. Buna ek olarak, Avrasya bölgesi, maden kaynakları bakımından da, dünyada büyük pay sahibidir. Bu konudaki işbirliği de ayrıca önemlidir. Öte yandan, dünyada su kaynaklarının da, son derece önem kazandığı görülmektedir.

Bu bağlamda, bölgenin zengin su kaynaklarına sahip olması bakımından, hidroenerji, bölgemiz ülkeleri arasında en fazla işbirliğini gerektiren konulardan bir diğeridir. Ancak, şunu da biliyoruz ki, tabii kaynaklara sahip olmak ve ülke ekonomisini, sadece petrol, gaz gibi kaynaklara endekslemek yeterli olmuyor ve ülkelerin rekabet gücünü arttırmıyor. Enerji kaynakları dışında, sanayi ve ticarete yönelerek, güçlü bir girişimci sınıf yaratmak ve bunu ekonominin motoru haline getirmek gerekiyor.

Bu noktada Türkiye çok doğru bir modeldir. Tüm Anadolu’da 1980’de sadece 1000 kadar kayıtlı ihracatçı firma vardı, toplam ihracatımız ise 3 milyar dolar düzeyindeydi. Bugün ise ülkemizin her tarafından 48 binden fazla ihracatçımız dünyaya açılarak para kazanmaya çalışıyorlar. 2008’de 200’den fazla ülkeye 130 milyar dolar düzeyinde ihracat yaptılar.

Türkiye 1980’lerin başında tarım ihracatçısı bir ülke konumundayken, bugün sattığımız malların yüzde doksanı sanayi ürünlerinden oluşuyor. Bugün Türkiye, çevre coğrafyadaki en büyük sanayi üretim kapasitesine ve sanayi ürünü ihracatına ulaştı. Bizler bunu, petrol veya gaz gibi doğal kaynaklara dayalı olmadan, sadece kendi girişimci gücümüzle başardık!

Türk özel sektörü olarak tecrübelerimizi paylaşmaya hazırız. Zaten TOBB olarak özel sektörün gelişmesine destek olan oda sistemimiz OECD tarafından model olarak gösterilmiştir. Bizde bunu komşu ülkelerle paylaşmaya başladık. Ayrıca sanayimizin Anadolu’ya yayılmasında büyük katkıları olan organize sanayi bölgeleri tecrübemizin de özellikle Orta Doğu da ve Türk Cumhuriyetlerinde faydalı olacağına inanıyorum. OSB kurma ve yönetme konusundaki bilgi ve tecrübemizi de sizlerle paylaşmaya hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Dünya ekonomisindeki değişim ile küresel üretimin Asyalaşması, Asya ekonomilerinin dünya ekonomisi içindeki payının giderek artması ve küresel ekonominin büyüme lokomotifine haline gelmesi yakından takip ettiğimiz bir olgudur. Bu süreçte Asya’da üretilen malların Batı pazarlarına en hızlı ve en ucuz şekilde ulaştırılması için Avrasya bölgesinin kara ve demir yolları son derece önemlidir.

Küresel ekonomideki bu gelişme Avrasya ülkeleri için bir fırsat penceresidir. Bu fırsatı değerlendirmek için elimizdeki en önemli somut proje tarihi İpek Yolu’nun yeniden canlandırılmasıdır. Bugün, İpek Yolu, birleştirdiği insanlar için yeni fırsatları, yeni potansiyelleri, yeni umutları beraberinde getirerek, dünya sahnesine bir kez daha çıkmaktadır. İpek Yolu’nun yeniden canlandırılması bir nostalji değil, küresel ekonomideki değişimin bir zorunluluğudur. Bu projeyi hayata geçirmek için bölge ülkeleri olarak elbirliği ile çalışmak zorundayız.

Dünya iktisat tarihine baktığımızda, ekonomik olarak gelişmiş ülkelerin ilk önce komşularıyla ekonomik ilişkilerini arttırarak zenginleştiğini görüyoruz. Bu nedenle bir ülke için hızlı kalkınmanın yolu, komşularıyla dış ticaretini hızla arttırmaktır.

Beraber yaşadığımız bu coğrafyada daha fazla zenginleşmek, hızla kalkınmak için bölgesel ekonomik ilişkileri daha fazla geliştirmek, bölgemizi küresel ekonomik sisteme entegre etmek zorundayız. Daha çok ticaret yaparak, birbirimizi daha iyi tanıyacak, halklarımızı zenginleştireceğiz, Avrasya’yı küresel ekonomik sistemin en büyük ekonomik bölgelerinden birisi haline getireceğiz. Bu işbirliği sürecinin geliştirilmesine Türk Özel Sektörü olarak her türlü katkıyı vermeye hazırız.

HALKA ARZ SEFERBERLİĞİ

6 Mayıs 2010, Ankara

HALKA ARZ SEFERBERLİĞİ

6 Mayıs 2010, Ankara

Küresel krizin ardından dünyada yeni bir küresel rekabet haritası şekilleniyor. Öte taraftan da, dünya ekonomileri arasında, iyi ile kötü ayrımı belirginleşiyor. Bir tarafta; Dubai, Yunanistan, Portekiz var. Diğer yanda; Brezilya, Hindistan, Çin. “İyi”ler listesinde yer almanın yolu, hazırlıklı olmaktan geçiyor. Bunu başaran ülkelerin daha hızlı büyüyeceğini göreceğiz.

Ülkemize baktığımızdaysa, 2009 yılının son çeyreğinden itibaren, ekonomide ve sanayi üretiminde toparlanma süreci başlamıştır. Büyümenin öncü göstergeleri diyebileceğimiz sanayi üretimi, yeni şirket kuruluşları, yurtiçi siparişler, kdv-ötv tahsilâtları, elektrik kullanımı ve ihracatta, ciddi artışlar vardır.

Tüm bu gelişmeler 2010 yılının ilk çeyreğindeki büyüme oranının çift haneye ulaşacağına, 2010 yılının tamamındaki büyümenin yüksek olacağına işaret etmektedir. Olumlu gidişatın, bir dizi yapısal düzenleme ile kuvvetlendirilmesi mümkündür. Bunlar, iş ve yatırım ortamını iyileştirecek düzenlemeler ile sermaye piyasalarının sağlıklı işlemesidir.

Zira sermaye yetersizliği sorununu çözmemiz gerekiyor. Sadece şirketlerin sorunu gibi gözükken bu sıkıntı, esasında Türkiye ekonomisinin genel sorunudur. Elimizdeki varlıkları sermayeye dönüştüremediğimiz için, hem tasarruf sahiplerimiz kaybediyor, hem mali piyasamızı büyütüyoruz, hem de şirketlerimize büyümeleri için gerekli finansman imkanlarını sağlayamıyoruz.

Zaten sınırlı olan kaynaklarımızı da heba ediyoruz. Tasarruf sahibi kaybediyor, yeterli büyüklüğe ulaşamayan şirketlerimiz, artan rekabet karşısında kaybediyor. Sonuçta ülkemiz kaybediyor. Bakın, bugün müthiş bir gayrimenkul stokumuz var, ama pek çoğu tapusuz. Ekonomik sisteme dâhil değil. Dünyanın en büyük altın stoklarından birine sahibiz. Ama bunları yastık altında tuttuğumuzdan ülkemiz ekonomisine pek bir faydası olmuyor.

Dolayısıyla şirketlerin halka arzı yöntemi, milli varlıkları sermayeye dönüştürmenin en etkili yollarından bir tanesidir. Hem tasarruf sahibi kazanır, hem şirketlerimiz kazanır, hem de ülkemiz kazanır. Halk Arz Seferberliği'nin en önemi işlevi, işte bu “kazan kazan” stratejisine katkı yapmasıdır. Ülkemizin orta ve uzun vade de zenginleşmesini desteklemesidir. Ben her gittiğim yerde, her platformda, yeterli sermayeye ulaşabilmek için ortaklığı teşvik ediyorum. Zaten bizim kültürümüzde çok güzel bir söz var. Birlikte rahmet var diyoruz. O halde şirketinizi halka açın yeni ortakların edinin, kaynak bulun, büyüyün.

Bir başka önemli sıkıntımız kurumsallaşamamak. Japonya’da 500 yıllık şirket var. Avrupa’da 200 yıllık, 300 yıllık şirketler var. Fakat Türkiye’de 100 yıl önce üretim varken, maalesef 100 yıllık şirket yok. Niye? Kurumsallaşamadığımız için. Eğer büyük bir emek vererek kurduğumuz, büyüttüğümüz şirketlerinizin, adınızı yaşatmasını, çocuklarınıza, torunlarınıza kalmasını istiyorsanız, kurumsallaşmayı sağlamak zorundasınız. Bunu başarırız, ne mutlu hepimize. Bundan ülke karlı çıkacak, sizler, çocuklarınız, torunlarınız karlı çıkacak. Adınız gelecekte de anılacak. Halka açılma, kurumsallaşma yolunda önemli bir adım olacaktır.

Altını kalın çizgilerle çizmemiz gereken diğer bir önemli nokta daha var. Hepimiz

kayıtdışıktan şikâyetçiyiz. En çok şikâyetçi olanda, TOBB Başkanı olarak benim. Zira kayıtdışı ekonomi öncelikle, adil rekabeti öldürür, sonra da ekonominin yapısını çürüterek, uzun vadeli kalkınmayı engeller.

Kayıtdışının olduğu yerde, kimse hesap veremez. Hesap veremeyen, hesap da soramaz. Dolayısıyla demokrasi gelişmez. Demokrasinin kalitesi düşer. Kaliteli demokrasinin olmadığı yerde, güçlü ekonomi olamaz. Sistemi kayıt altına almanın en etkili yollarından bir tanesi yine halka arz yöntemidir.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun son bir yıl içinde hem halka açılma, hem de tahvil ve finansman bonusu gibi borçlanma araçlarının ihracını kolaylaştıran düzenlemelerini takdirle karşılıyoruz. Bürokrasiyi azaltıcı, süreçleri kolaylaştırıcı düzenlemelerin devamını bekliyoruz. Bu tür kolaylaştırıcı düzenlemelerin, meyvelerini kısa sürede vereceğine inanıyoruz.

Nitekim son dönemde, SPK'ya yapılan halka arz başvurularındaki artış, bürokrasinin bir adım atması halinde, reel sektörden hızla karşılık bulacağını somut bir örneğidir. SPK'dan, düzenleme anlamında bize verdiği desteği, maliyetlerimizin aşağı çekilmesi anlamında da vermesini bekliyoruz. Bunun için, kurul kayıt ücretlerinde indirim bekliyoruz.

İMKB'nin de aynı şekilde, hem kota alma ücretlerinde, hem de kotta kalma ücretlerinde yapacağı indirimin, halka açılmaları daha da teşvik edeceğine inanıyoruz. SPK'dan ve Borsa'dan ayrıca, Borsaya yeni giren şirketlerimizin bilmeden istemeden yapacakları hatalar karşısında, öncelikle hatalarını düzeltmeleri konusunda uyarmalarını, hatalarında ısrar eden şirketlerle, iyiniyetli şirketleri aynı kefeye koymamalarını istiyoruz.

Ayrıca, SPK'dan yeni halka açılan ya da açılmayı düşünen şirketlerimize yönelik başta Uluslararası Muhasebe Standartları'nın uygulanması ve diğer mevzuat hükümleri olmak üzere şirketlerimize yönelik periyodik eğitim programları uygulamasını bekliyoruz. Aracı kurumlardan da beklentimiz var, onların da halka açılmalarda, şirketlerden alacağı komisyon oranını düşük tutmaları, uzun vadede hem kendilerine, hem de şirketlerimize kazanç olarak geri dönecektir.

Etrafımıza baktığımızda küresel sermayenin yeni yatırım alanları aradığını görmekteyiz. İşte bu noktada sermaye piyasalarının dengeli büyümesi, piyasaların hem arz hem de talep yönünün eşanlı olarak geliştirilmesine bağlıdır. Özellikle SPK'nın kira sertifikalarının ihracına izin veren son düzenlemesinin, başta körfez sermayesi olmak üzere, küresel sermayenin ülkemize daha kolay gelmesine fırsat sağlayacağını düşünüyoruz. Şirketlerimizin halka açılma yanında tahvil, finansman bonusu gibi borçlanma araçlarını da, artık gündemlerine almalarını istiyorum.

Bu projenin başarıya ulaşması için bir katkı da Maliye'den bekliyoruz. Halka açılmanın teşviki amacıyla halka açık şirketlerde, ortaklara dağıtılan kar payları, halka açık olmayan şirketlere göre daha düşük vergilendirilmelidir. Böylece hem halk açılma, hem de kayıtlı ekonomi daha cazip kılınacaktır. Türk özel sektörü olarak şirketlerimizi ve ülkemizi büyütme istiyoruz. Bunun yolu da, kalbe daha fazla kan pompalamaktan geçiyor, yani şirketlerin sermaye yapısının güçlendirilmesinden geçiyor.

Türkiye'de 217 bin tane üretim tesisi var. Yaklaşık 1,3 milyon kayıtlı firmamız var. Ama halka açık sadece üç yüz kadar şirketimiz var. Bu bizim ayıbımızdır. En büyük gayemiz bu seferberliği Anadolu'ya yaymak olacak. Bu noktada odalarımızda bu sürece büyük katkı vermeye başladılar. Biz biliyoruz ki, sermaye büyürse, şirketler büyür, şirketler büyürse Türkiye büyür. Türk özel sektörü olarak yeni ortaklar arıyoruz. Yeni takım arkadaşları arıyoruz. Hep birlikte kazanmak istiyoruz.

TOBB GENEL KURULU

22 Mayıs 2010, Ankara

TOBB GENEL KURULU

22 Mayıs 2010, Ankara

Çok zor bir yılı geride bıraktık. 2009 yılında dünya ekonomileri ortalama, yüzde 5 küçüldü. Dünyada üretilen mal ve hizmetlerin toplam değeri 3,3 trilyon dolar azaldı. 182 ülkeden 133'ünde ekonomik daralma yaşandı. Küresel ticaret hacmi 3,6 trilyon dolar, yani yüzde 25 geriledi. 27 milyon kişi, işini kaybetti. Ekonomideki küçülmeyi sınırlandırmak üzere kamu harcamaları hızla artırıldı. Bütçe açıklarının milli gelire oranı 2007'de yüzde 1 iken, 2009'da yüzde 6'yı geçti. Gelişmiş ülkeler finansal piyasalarını ayakta tutabilmek amacıyla 1,1 trilyon dolar harcadılar. Bunun sonucunda bu ülkelerde kamu borcunun milli gelire oranı 2007 sonunda yüzde 75 iken, 2010 yılında yüzde 100'e ulaştı.

2010 yılında dünya ekonomilerinin ortalama yüzde 4,2 büyümesi bekleniyor. Büyüme'nin ABD'de yüzde 3, Avrupa'da yüzde 1, gelişen ülkelerdeyse yüzde 6 civarında olacağı tahmin ediliyor. Ama kaybedilen üretim seviyesinin, istihdamın geri kazanılması yıllar alacak. Kısacası küresel kriz, arkasında büyük bir iktisadi ve sosyal yıkım bıraktı. Umuyorum ki tüm bu yaşananlar, üretmek yerine paradan para kazanma anlayışının nelere yol açtığını dünyaya gösterir ve herkese ders olur. Tüm bu yaşananlar, kazandığı her kuruşa alın terini akıtan sizlerin, cefakâr müteşebbislerin, hangi şartlar altında ayakta kalmaya çalıştığının da kanıtıdır.

Bir dünya düşünün ki, sadece paradan para kazanan küçük bir grubun durumu iyi. Böyle adaletsiz bir yapı ayakta kalabilir mi? Kriz öncesinde küresel bazda günlük mal ticareti hacmi 40 milyar dolardı. Finansal piyasaların günlük işlem hacmiyse bunun 100 katına, 4 trilyon dolara ulaşmıştı. Ve sonunda bu balon patladı. Rüyadan sarsılarak uyandık.

O yüzden şimdi, kontrolsüz küreselleşme sonucu ortaya çıkan olumsuz etkileri giderme, kurallı ve adil rekabete dayalı bir piyasa ekonomisine geçme dönemidir. Ürettiklerinden fazlasını kazanan finans kesimi dizginlenmelidir. Çalışanların ve üreticilerin adil bir şekilde paylarını alabildikleri yeni bir dönem başlamalıdır. Ve artık herkes şu gerçeği görmelidir; para ticareti yoksulluk ve yolsuzluk, mal ticaretiyse refah ve zenginlik getirir.

Kıymetli misafirler,

Dünya ekonomisine entegre olan ülkemiz de, doğal olarak bu krizden etkilendi. Ekonomimiz 125 milyar dolar kayba uğradı. İşsiz sayısı 1,1 milyon kişi arttı. Sanayimiz yüzde 7,2, Ticaretimiz yüzde 10,4, İnşaat sektörümüz yüzde 16,3 geriledi. Biz 2009 yılının başından itibaren hep şunu vurguladık. Çaresizliğe, ümitsizliğe, karamsarlığa kapılmayalım. Türkiye ekonomisinin dinamizmi, üretim ve tüketim gücünden gelir. Milli gelirin yaklaşık yüzde 70'ini oluşturan yurtiçi tüketimi canlı tutulursa, krizin etkileri hafifler. İşte, bu hedefle çalıştık. Hükümetimiz, çeşitli sektörlerdeki tüketim vergilerini azaltarak, bu yönde önemli bir adım attı.

Meclis'teki iktidar ile muhalefet partilerimizin ve yerel yönetimlerin destekleriyle ve önde gelen meslek ve sivil toplum örgütleri ile işçi sendikalarıyla birlikte 81 il'de "kriz varsa çare de var" kampanyasını hayata geçirdik. Bir ve beraber olarak, krize meydan okuduk. "Evinin Yenile Türkiye" kampanyasıyla, bankaları, reel sektörü ve tüketicileri buluşturduk. Böylece, krizin

getirdiği kısır döngüyü elbirliğiyle kırdık. Üreticiye ve tüketiciye moral verdik.

Tüm bu çabalar sonuç verdi. Krizden çıkışın ve toparlanmanın itici gücü, iç tüketim oldu. 2009 yılının son çeyreğinde ekonomi, iç tüketime dayalı olarak, yüzde 6 büyüdü. 2010 yılının ilk çeyreğinde, sanayi üretimini yüzde 17 artırdık. Kısacası, karanlık bir tüneli, yine el birliğiyle geride bırakıyoruz. Ancak, zaman, rehavete kapılma zamanı değil. Yunanistan’da başlayan ve bütün AB bölgesini etkileyen, yeni bir kriz dalgası ile karşı karşıyayız. Dışarıdan gelen dev dalgaları, ne önleyebiliriz, ne de etkisinden kurtulabiliriz. Ama gemiyi sağlamlaştırabiliriz. Ekonomide başlayan toparlanma sürecini, kuvvetlendirmeliyiz. Yapısal reformlar, işte bu vazifeyi görecektir.

Küresel kriz öncesinde yarıda bırakmak zorunda kaldığımız mikro reformlara geri dönerek, şirketlerimizin yüklerini azaltmalı, ekonomimizin rekabet gücünü artırmalıyız. Zira müteşebbisimizin dayanma gücü her geçen gün yeni bir imtihana tabi tutuluyor. Kobilerimiz, finansmana erişmekte güçlük yaşıyorlar. Bankaların insafına kalmış durumdadır.

Neyse ki vergi ve prim yükleri düşürüldü. Hükümetimizin müteşebbisimizi rahatlatan bu yaklaşımını unutmamak ve teşekkür ediyoruz. Başbakan Yardımcımız Sayın Ali Babacan’la birlikte ekonomi yönetimi yeni bir ivme kazandı. Mali Kural’ın açıklanması da, ülkemiz için yeni bir dönüm noktası. Özellikle de yaklaşan seçim döneminde sağlam bir çıpa vazifesi görür ve güven hissi verir. Mali kural, hastalığa karşı aşı olmak gibidir. Mali Kural uygulaması, ciddi bir şekilde ele alınır ve şeffaf olarak uygulanırsa, kamu mali yönetiminde önemli bir güven unsuru olacaktır.

Sevgili dostlar,

Anadolu’da giderek artan bir sıkıntıyı da, paylaşmak isterim. Bürokratlar tarafından, her işletmenin, potansiyel olarak vergi kaçırıcı, kötü niyetli bir mükellef gibi algılanması, iş yapmayı imkânsız hale getiriyor. Bir kısım denetim elemanları “biz raporumuzu yazalım, sonra siz yargıya gidip çözün” şeklinde, umursamaz bir tavır içindeler. Bu haksız muameleye maruz bırakılan müteşebbisimiz, üzerine yapışan damgadan kurtulmak için mahkeme kapılarında yıllarca uğraşiyor.

Evet, vergi cezalarının neredeyse yüzde 90’ı, mahkemeden geri dönüyor olabilir. Ama kaybedilen itibar geri gelmiyor. Elbette biz, denetime karşı değiliz. Karşı olduğumuz, haksız ithamlarla damgalanmaktır. Denetimi yapan memura da sorumluluk yüklenmeli. Yazdığı rapor yanlış çıktığında, bunun hukuki bir sonucu olmalıdır.

Diğer taraftan, yargının işleyişindeki problemler, hızlı ve sağlıklı sonuç almayı neredeyse imkânsız hale getirmektedir. Oysa benim ecdadım, dünya’ya adaletle nam saldı. Şimdi yeniden, herkesin adaletinden emin olduğu bir yargı sistemini inşa etmek zorundayız.

Haksızlığa uğradığımda, çaresiz kaldığımda, bütün kapılar yüzüme kapandığında, gönül rahatlığıyla başvuracağım bir yargı istiyorum. Mülkün temeli olan, devleti ayakta tutan, mağduru ve haklıyı koruyan bir yargı istiyorum. Üstünlerin hukukunu değil, hukukun üstünlüğünü gerçekleştiren, oligarşinin değil demokrasinin teminatı olan bir yargı istiyorum. Ben, yüce Allah’tan sonra, sığınacağım bir yargı istiyorum.

Sayın Başbakanım,

Hepimiz biliyoruz ki, işsizlik Türkiye’nin en büyük sorunu. İş dünyası olarak bu sorunun, Türkiye’nin geleceğini tehdit ettiğinin farkındayız. Bu sadece iktisadi değil, aynı zamanda sosyal bir meseledir. Toplumsal barışı ve sosyal yapıyı tehlikeye sokmaktadır. Türkiye’nin geleceğine ortak olan bizler, sorunlara da, çözümlere de ortağız.

Ancak bir noktanın da altını çizmek istiyoruz. Bizler, Sizin de her zaman belirttiğiniz gibi, ne aldatan olduk, ne de aldanan olduk. Birileri gibi “aslı yok yaylasında binbeşyüz koyunumuz

var” iddiasında bulunmadık. Masa başında hesap yapıp, yüzbinlerce yeni istihdam sağlayacağız, havası vermeye çalışmadık. Yanlış anlaşılacak da, gözümüzün gördüğünü konuştuk. Özel sektörün tek çatı örgütü olarak, firmalarımızla ve diğer iş dünyası örgütleriyle beraber, istihdam sorununun çözümü için arayış içinde olduk. Ve başardık

2002-2008 arasında, özel sektörümüz, 3 milyon kişiye yeni istihdam sağladı. Üstelik kayıtdışı ekonomiyi de azalttık. Nereden anlıyoruz? Çünkü yine aynı dönemde sigortalı istihdamı 3,6 milyon kişi büyüdü. Yani hem istihdamı, hem de kayıtlı çalışan sayısını artırmışız. Peki, bunu nasıl başardık? Bunun cevabı, istikrar ve reform sürecidir. Ekonominin büyümesidir. Devletten para-pul istemiyoruz. Rakiplerimizle eşit şartlarda mücadele edebilelim, bu bize yeter.

Bakın istihdamdaki son rakamlara. Şubat itibariyle son 1 yılda, sanayimizdeki istihdam artışı, 292 bin kişi, inşaatta 110 bin kişi, hizmet sektörlerinde, 423 bin kişi. Yani özel sektörün istihdamı, yaklaşık 825 bin kişi artmıştır.

İşte, ülkemizin iş ve yatırım ortamı düzeldikçe, ekonomi büyüdükçe, bizim de istihdamı artırdığımız ortada. Hiç şüphe yok ki istihdam meselesinde kesin çözüm, çarkların daha hızlı dönmesi, üretim ve rekabet gücümüzün artmasıdır. Çarkların dönmeye devam etmesi için, itici güce ihtiyaç vardır. Böyle bir rüzgârı tekrar estirirsek, bu camia bu sorunu yine çözer! O zaman hep beraber, kamu ve özel sektörün el birliğiyle, istihdam seferberliğini başlatalım. 1,3 milyon değil, daha fazla istihdamı bu camia yapar. Dün yaptık. Daha da iyisini yapacağız. Herkes emin olsun, önümüzdeki dönemde istihdamın hızla arttığını göreceğiz.

Sayın Başbakanım, Kıymetli Bakanlarım,

Daha güçlü bir Türkiye için yatırım ortamımızı, rakiplerimizle aynı kaliteye yükseltmeliyiz. Bu çerçevede, Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Vergi sistemi reformu ve Perakende sektörünün düzenlenmesi gibi, yatırım ortamını iyileştirecek yasal düzenlemeleri hızla tamamlamalıyız.

Şirketlerimizin finansmana erişimini kolaylaştırmalıyız. Hükümetimizin Kredi Garanti Fonu’na ilave teminat sağlaması, Eximbank’ın kaynaklarını artırması, Kobilerimize önemli bir destek olmuştur. Avrupa Birliği piyasalarında büyüyen sorunları dikkate alarak, yurtdışında alternatif pazarlara açılmayı kolaylaştırmak üzere, ihracat sigortası sistemini daha etkin çalıştırılmalıyız. Sanayicilerimizin yurtdışı taşımacılık maliyetlerine Hazine desteği sağlamalıyız.

Birikmiş vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yeniden yapılandırılmasında büyük fayda görüyoruz. Hükümetimiz benzer bir adımı 2004 yılında atarak, 7,5 milyar lira gelir elde etmiş ve çok sayıda müteşebbisin iş hayatına tutunmasını sağlamıştı. Özellikle küresel kriz sonrasında ihtiyaç duyulan böyle bir adım, hem kamu bütçesini rahatlatacak, hem de daha fazla firmanın ayakta kalarak üretmesini ve istihdam sağlamasını mümkün kılacaktır.

Kamu alacaklarına uygulanan yüzde 30 civarındaki yıllık faizler son derece yüksektir. Daha makul ve ödenebilir seviyelere çekmeliyiz. Akaryakıt üzerindeki ağır vergi yükleri, hem rekabet gücümüzü azaltmakta, hem de kayıtdışılığı teşvik etmektedir. Enerjiyle ilgili tüm yüksek vergileri belli bir vade içinde azaltmalıyız.

Piyasada adil rekabetin ve kural hâkimiyetinin yerleşmesi için, Rekabet Kurumu’nu önemsiyor ve çalışmalarını memnuniyetle izliyoruz. Bu çalışmalara iş dünyası olarak destek veriyoruz. Adil rekabet ortamının daha güçlü şekilde sağlanması amacıyla, kamu kurumlarının da rekabet mevzuatı kapsamına alınmasını gerekli görüyoruz. Bölgesel kalkınma ajansları, yeni bürokratik kurumlara dönüştürülmemeli, bunlar vasıtasıyla, il, bölge bölge, Türkiye’nin geleceği tasarlanmalı. Buralarda yerel fırsatları, küresel avantaja çevirecek projeler üzerine odaklanmalıyız.

Tübitak ile Kosgeb’in, özel sektörle daha yakın işbirliği yapan, destek veren kurumlar haline

gelmesi memnuniyet verici. Ar-Ge teşviklerinin son yıllarda artırılması ve genişletilmesi de olumlu sonuçlar verdi. Özel sektör olarak bu desteklerin hakkını verdik. Kurulan 37 teknoloji geliştirme bölgesinde, 1,200 firmamız faaliyet gösteriyor, 12 bin kişiye istihdam sağlıyor ve 600 milyon dolara ulaşan ihracat yapıyor.

Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Nihat Ergün'ün, sanayimizi ve ar-ge kapasitemizi güçlendirme yönünde gösterdiği gayreti ve diyalog içinde attığı adımları da büyük takdirle karşılıyoruz. Ar-Ge teşviklerinden Kobilerimizin daha fazla faydalanabilmesini sağlamak üzere, mevzuatın yenilenmesinde de fayda görüyoruz.

Küresel ekonomide rekabet gücümüzü yükseltecek, ileri teknoloji kullanan girişimcilerimizin payını arttıracak bir sanayi stratejisini hayata geçirmeliyiz. Zira teknoloji üretmeyen bir ülkenin 21. asırda yeri yok. Ürettiğimiz her üründe, değer zincirinin bir üst aşamasına yükselmeliyiz. O sektör iyi, bu sektör kötü demeden, her sektörden firmalarımızı sağlıklı biçimde büyütebilmeliyiz.

Mevcut yatırım teşvik sisteminin süresi bu yılın sonunda bitiyor. Sistemin yenileme çalışmalarında teşvik unsurları çeşitlendirilerek, iller ve hatta ilçeler arasındaki dengenin daha fazla gözetilmesi ve komşu ülkelerin piyasa özelliklerinin de dikkate alınmasında büyük fayda olduğuna inanıyoruz.

Eğitim sistemindeki sorunlara çare bulmalıyız. Ülkemizin mesleki eğitim altyapısını komple elden geçirmeliyiz. Kısır tartışmaları bir yana bırakıp, mesleki eğitim sistemimizi piyasanın taleplerine duyarlı hale getirmeliyiz. Yerel iktisadi faaliyetleri en iyi takip edebilecek konumdaki ticaret ve sanayi odalarımıza, mesleki eğitim konusunda, yeni bir misyon, yeni bir işlev yüklemeliyiz.

Eğitim sisteminden son dönemde çıkmış, ama eskinin hataları yüzünden bugünkü ortamda iş bulamayan gençlerimize, daha pratik, daha güncel, daha yeni beceriler kazandırmalıyız. Mevcut mesleki eğitim politikalarımızın kapsamını, on binlerden, milyonlara çıkarmalı, bunu yaparken de nitelikli eğitime öncelik vermeliyiz. Bu kapsamda orta yaşlı işsizlerimizin giderek kronikleşen istihdam sorununu çözmeliyiz. Kadınlarımızın ekonomiye katkılarını artırmalıyız. Bunun için kızlarımızın eğitimine öncelik vermeli, kadın girişimcilerimizi desteklemeliyiz.

TOBB olarak, Çalışma-Sosyal Güvenlik Bakanlığımız ve Milli Eğitim Bakanlığımızla birlikte, Türkiye çapında, mesleki eğitime yeni bir ivme kazandıracak önemli bir projeyi hayata geçiriyoruz. 81 ildeki Oda ve Borsalarımızla birlikte, yerel ve ulusal çapta, elimizi taşın altına koyuyoruz.

Eğitim sistemi reformu üzerinde odaklanmamız gerekirken, ne yazık ki, işin aslına değil, ambalajına yönelik adımlardan da üzüntü duyuyoruz. İlk ve orta öğretimde, giyim serbestisi tanınması, ilk bakışta güzel gözükebilir. Peki, daha o yaştaki çocuklara, kıyafetleri üzerinden zengin-fakir ayrımı yaşatmayı, hangimizin vicdanı kaldırır? Daha o yaşta adalet duygusu zedelenen, rencide olan çocuk, ilerde ne hale gelir? Bir iş yapıyoruz. Ama mazrufu bırakıp zarfa bakma alışkanlığımızdan vazgeçemiyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Elbette sadece kamu idaresinin değil, özel sektör olarak bizlerin de yapması gerekenler var. TOBB olarak, yıllardır, kayıtdışılığa en fazla sesi çıkan kurumuz. Ve özellikle şunu vurguluyoruz ki, kayıtdışı kalan, küçük kalmaya mahkûmdur. Küçük kalansa, ancak taşeron olur. Kayıtlı çalışmanın teşviki için, son dönemde, SPK, IMKB ve TSPAKB ile birlikte halka arz seferberliğini başlattık.

Yine devamlı vurguluyoruz. “küçük olsun, benim olsun” anlayışını bırakalım. Artık, Kobilerimiz arasında, küresel ölçekte iş yapan şirketleri görmek istiyoruz. Bunun için de, kurumsallaşmayı, ortaklık kültürünü öğrenmeliyiz. Komşunun yaptığını taklit etmek yerine, ben

nasıl yeni bir değer üretim diye hareket etmeliyiz.

Yine, hem iş camiamıza, hem de kamuoyuna sesleniyorum. Şirketleri kar eden ülke zenginleşir. Zarardaki şirkete ülkeye zarardır. Dürüst ve kanuna uygun çalıştıktan sonra kar etmek, para kazanmak ayıp değildir. Bilakis takdir edilmelidir. Kamuoyundan da bu takdiri bekliyoruz.

Değerli Başkanlarım, Kıymetli Genel Kurul Delegationlarım,

Türkiye'nin dış politikadaki dinamizmi, sorunlara yaklaşım tarzı ve ortaya koyduğu yeni vizyon gerçekten heyecan vericidir. Balkanlardan Orta Doğu'ya, düne kadar adeta kilitlenmiş kabul edilen sorun alanları, bugünlerde yeni hareket alanlarına dönüşmüştür. Vize konusunda yaşanan ve ezberleri bozar nitelikteki ilerlemeleri de memnuniyetle takip ediyoruz. Türkiye'nin müteşebbis insanları olarak, getirilen vizesiz seyahat imkânlarının müthiş bir fırsat alanı olduğunun farkındayız.

Mevlana ne diyor? “Pergel gibi bir ayağını merkeze koyacak, diğer ayağınla 72 milleti dolaşacaksın”. TOBB olarak diplomaside sağlanan bu gelişmelere destek olmak ve böylece ülkemiz müteşebbisine yeni iş imkânları sağlamak üzere sürekli hareket halindeyiz. Küresel piyasalardaki iş örgütlerinde söz sahibi olmaya çalışmamız da bu yüzdendir. TOBB, dünya çapında, özel sektörün temsil edildiği tüm kurumların yönetiminde yer almıştır. Zira küresel coğrafyada iş yapmanın ön koşulu, yabancı ülkelerin, size kapılarını açıyor olmasıdır.

Arkasında, Türkiye'nin gücünü ve vizyonunu hisseden bir müteşebbisimiz için, tüm dünya cazip bir pazara dönüşmektedir. İş dünyamız, Türkiye'nin küresel arenada yükselen gücünü devamlı kılacaktır. Ve şuna tüm yüreğimizle inanıyoruz ki, Türkiye önümüzdeki 10 yılda, sadece “bölgesel güç” olmakla kalmayacak, “küresel güç” konumuna yükselecektir.

AB reformları süreci de, Türkiye'nin bir çekim merkezi haline gelmesine yardımcı olacaktır. Zira AB; demokrasi, katılımcı yönetim, adil rekabet, daha iyi hayat standartları gibi alanlarda, dünyadaki en güncel referans kaynağı olmaya devam etmektedir. Biz de bu nedenle, AB'ye tam üye olma hedefimizi koruyor ve bu yolda çalışmaya devam ediyoruz.

Sevgili Dostlar,

Unutmayalım ki, refah dolu yarınlar, akıl dolu bugünlerle başlar. Bunun için, önce, zihinlerin değişmesi lazım. Zihinler dar olursa ufkumuz da dar olur. Ufkumuz dar olursa, dünyayı yakalayamayız. Geride kalırız. Ortak hedefimiz; zengin, özgür ve mutlu bir Türkiye'dir. İşte teşebbüs hürriyetinin temeli buradadır. Ve işte, demokrasi, bunun için şarttır. İstikrar, daha fazla demokrasidir. Sadece demokrasinin olduğu bir yapı, hiçbirimizin vazgeçemeyeceği üç temel hürriyetin; ifade hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti ile teşebbüs hürriyetinin garantisidir.

Demokrasi olmalı ki, huzur ve istikrar olsun. Keyfilik değil, kural hâkimiyeti olsun. İlişkiler değil, kurallar belirleyici olsun, rekabet eşit şartlarda yapılsın. Bizim vergilerimizle maaşlarını alanlar, milletin amiri değil, hizmetkârı olsun. Siyaset, siyasi platformlarda yapılsın, kimse kendine durumdan vazife çıkartmasın. Güçlünün haklı olduğu değil, haklının güçlü olduğu bir Türkiye olsun.

Değerli Dostlarım,

Demokrasiyi sloganlaştırmak yerine, kurumsallaştırmak zorundayız. Yoksa hakkın ve vicdanın değil, gücü elinde bulundurmanın dediğinin olduğu, zayıf ve adaletsiz bir sistem doğar. Böylelikle zayıflayan bir bünyeye, her türlü bela musallat olur. Ülke, yasadışı yapılanmalara ve yolsuzluklara karşı zayıf düşer.

İşte bu nedenle, TOBB camiası olarak, Türkiye'yi daha demokratik ve zamanın ruhuna uygun bir ülke yapma yönünde atılacak adımları destekledik, desteklemeye devam edeceğiz.

Demokrasi konusunda, hep siyasilerden bir şeyler beklemeyelim. Buradan herkese

seslenmek istiyorum. Daha iyi bir gelecek, daha güçlü bir Türkiye için, önce vicdanımızın sesine kulak verelim. Zaman, mekân ve konu sınırı olmaksızın vicdan, bu ülkenin temel harcı olmalı. Vicdanınız sizi itham etmezse, başkalarının ithamının değeri yoktur. İradenize hâkim olacak, ama vicdanınızın esiri olacaksınız. Unutmayın ki, yüzümüzün ve gözlerimizin rengi ne olursa olsun, gözyaşlarımızın rengi aynıdır. Bu memleketin hasreti kardeşliktir, çözümünü kardeşliktir, geleceği kardeşliktir. “Bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçe” yaşayabileceğimizi, herkese gösterelim. İşte bu anlayışla, ülkemizde huzursuzluk, mutsuzluk ve umutsuzluk olmayacaktır.

Nasıl ekonomide dünya ile rekabet için, dünya standartlarını benimsediysek, demokrasi’de, dünya standardına ulaşmalıyız. Bu anlamda sadece siyaseten değil, ekonomik ve toplumsal olarak da yeni ve çağdaş bir Anayasa’ya ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü bu Cumhuriyet, bürokrasinin hâkimiyeti için değil, hâkimiyeti millîye için kuruldu. Bu Cumhuriyet, kimsesizlerin kimsesi olmak için kuruldu. Katılımcı bir yönetim anlayışı getiren, hak ve özgürlükleri koruyan, çağdaş bir Anayasamız ve herkesin güvendiği bir yargı sistemimiz olmadan, 2023 yılındaki hedeflerimize ulaşamayız.

Toplumun, daha çağdaş ve refah içinde yaşamasına hizmet etmeyen yasal düzenlemeler, bir türlü sona ermeyen bürokratik, şekilci anlayış, artık sona ermelidir. Ve bütün bu demokratikleşme süreci, demokratik sabır ve olgunlukla yönetilmelidir. Değişimi kalıcı hale getirmenin ve sonuçlarıyla birlikte insanları mutlu kılmanın başka bir yolu da yoktur.

Kıymetli Siyasetçiler,

Dünya standardında demokrasi istiyorsak, siyasal sistemimiz, daha demokratik ve daha katılımcı olmalıdır. Kaliteli demokrasinin yolu, demokratik siyasetten geçer. Milletle vekili arasındaki ilişki güçlendirilmelidir. Siyasi Partiler ve Seçim Kanunları, bu çerçevede mutlaka yenilenmelidir.

Demokrasi demek, müzakere demektir. Bakın TOBB olarak sosyal haritamıza; her toplumsal kesimin, her farklı düşüncenin, her farklı anlayışın, kendisini temsil etme imkânı bulduğu, en geniş tabanlı yapı buradadır. Her meseleyi, müzakereyle ele aldık, istişare ettik. Birbirimizi dinledik, birbirimizi anladık, öteki diye bakmadık. Kimseye ayırım yapmadık. Sonuçta ayrılık değil, beraberlik hâkim oldu. Bir olduk, Birlik olduk. Dirlik olduk.

Eğer biz burada, bu diyalog ortamını, bu birliği ve bu ortak gelecek arayışını inşa edebiliyorsak, bunu Türkiye de yapabilir, yapmaktadır ve kuşkunuz olmasın, daha iyisini yapacaktır. Türkiye, kendisini oluşturan tüm unsurları ile kaynaşmak, farklılıklar içinde bütünleşmek ve hukuk içinde uzlaşmak zorundadır. Türkiye’nin birliği, ortak bir gelecek ideali etrafında sağlanacaktır. İşte böyle bir gelecek hayalini, müzakereyle inşa etmeyi hedefleyen sağduyulu bir siyaset tarzı, bizi daha güçlü, refah içinde bir Türkiye’ye götürecektir. Kimse unutmasın! Güçlü bir Ekonomi, Kaliteli bir Demokrasi ve Zengin bir Türkiye, ancak birlikte olur!

Değerli Başkanlarım, Kıymetli Genel Kurul Delegelerim,

Biz bir taraftan, ülkemizin ekonomisi için çalışırken, diğer taraftan da sosyal sorumluluğumuzu ihmal etmedik. Gün oldu; 81 il’de muhtaç çocuklara okul olduk, kitap olduk. Fakir-fukaraya destek olduk. Hatay’da, Mersin’de, Samsun’da, afet mağdurlarının yanında olduk. Gün oldu; Bingöl’de, Elazığ’da Sakarya’da, depremedelere ev olduk. Yeri geldi ambulans olduk. Polisimize, Emniyet güçlerimize destek olduk. Yeşil Türbe’de, Selimiye’de, Hacı Bektaş’da, ecdadın mirasına bakar olduk. Balkanlar’da, Kafkasya’da soydaşlarımızın dertlerine derman olduk.

Hep birlikte çalıştık, hep birlikte başardık. Bu camia sizlerle büyük. Bu ülke sizlerle güçlü. İşte, 81 il’in ticaret ve sanayi erbabı burada. Çile çekmeyi, sabırla çalışmayı bilenler burada. İşte, geleceğimizin teminatı genç girişimcilerimiz burada. Türkiye, onların omuzlarında yükselecek. Ve işte, gözleri başarma azmiyle parlayan kadın girişimcilerimiz burada. Bizleri büyüten elleri, yarın

Türkiye’yi de büyütecek. Sizler, toplumun kanaat önderlerisiniz. Şanlı bayrağımızı dünyanın dört bucağında dalgalandıran, cefakâr Türk müteşebbislerisiniz! Sizler emek verensiniz, üretensiniz, ülkeniz için fedakârlık yapmaktan çekinmezsiniz. Sizlerin meydana getirdiği bu büyük camia, güçlü ekonomi ve güçlü Türkiye’nin teminatıdır. Sözlüğünüzde umutsuzluk yok, korku yok, hedeften sapmak yok!

Ahmet Arif’in dediği gibi; Umut ile, seveda ile, düş ile, Türkiye’nin büyük hayallerinin peşinden koşacağız. Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yerini almış, Milli geliri 2 trilyon doların üzerine çıkmış bir Türkiye, Dünyanın 100 büyük şirketi içinde küresel milli şirketleriyle yer alan, En az üç sektörde dünya lideri olan, 500 milyar dolar ihracat yapan bir Türkiye, Taklit etmeyen, icat çıkaran, bilim üreten, teknoloji ihraç eden, Kaliteli demokrasisi ve güçlü ekonomisiyle, bütün dünyanın örnek aldığı bir Türkiye, Bize bu yolu açan, Mustafa Kemal Atatürk’ün işaret ettiği yönde, diğer milletlere de öncülük eden, dünyadaki yeri, tarihteki yerine yaraşan bir Türkiye’ye için, hep birlikte çalışmak nasip olsun.

Biz, bu ülkeye hizmet için varız. Biz, bu ülkenin sevdalıyız. Allah, bu ülkeye ve sizlere, daha büyük hayaller kurma ve bunu gerçekleştirme gücü versin. Yolumuz açık olsun. Şansımız bol olsun. Allah hepimizin yardımcısı olsun.

ARAP EKONOMİ FORUMU

8 Haziran 2010, İstanbul

ARAP EKONOMİ FORUMU

8 Haziran 2010, İstanbul

Atlantik Okyanusu'ndan Basra Körfezi'ne kadar uzanan 350 milyonluk Arap Dünyasının, Türk iş âleminin kalbinde özel bir yeri vardır. Ne mutlu ki, işadamımız, bürokratomuz, mühendisimiz, yardım kuruluşumuz, geniş Arap dünyasının her yerinde varlık gösteriyor.

Dünyadaki güç dengesi yeniden kurulmakta iken, bölge içi sorunlarını çözmüş, refah ve istikrara ulaşmış, güçlü bir Arap Dünyası, Türk iş camiasının ortak arzusudur. Maksimum işbirliği ve entegrasyon prensibiyle, geniş Arap dünyasıyla tüm alanlarda işbirliği tesis etmek istiyoruz.

Biz iş dünyası olarak, bölgemizde kalıcı barışın ve istikrarın sağlanmasından yanayız. Bunun da ancak, güçlü ekonomik ilişkiler ile mümkün olabileceğine inanıyoruz. Güçlü ekonomik işbirliğiyle Doğu Akdeniz'i, Kızıldeniz'i, Basra Körfezi'ni bir barış ve istikrar havzası haline getirmek istiyoruz.

Yaşadığımız ortak coğrafyanın kadim tarihi, bizlere birçok defa göstermiştir ki, güç kullanarak hiç bir sorun çözülüyor. Ambargolara, izolasyonlara, askeri müdahalelere karşıyız. Bölgede “şer eksenleri” ilan edip, bazı ülkeleri sistem dışına itmek yerine, bölgede “istikrar eksenleri” kurarak, refahın ve barışın hüküm sürdüğü bir coğrafyada yaşamak istiyoruz.

Aramızdaki siyasi sınırları, girişimcilerin, mal ve hizmet ticaretinin önünde engel olmaktan çıkartmalıyız. Nitekim geçmiş deneyimler bizlere göstermiştir ki, imzalanan serbest ticaret anlaşmaları ticareti, vizelerin kaldırılması da turizmi canlandırmıştır. Ortak geleceğimiz, daha fazla entegrasyon ve daha fazla ekonomik bütünleşmeden geçmektedir.

Küresel düzen içinde, ekonomilerimizin karşı karşıya kaldığı enerji güvenliği, iş güvenliği, gıda güvenliği, su güvenliği gibi meydan okumalara karşı, işbirliği yapmak zorundayız. Bu alanlarda, kazan-kazan prensibiyle, hepimize ortak menfaat sağlayan politikaları, ortak akıl ile üretmeliyiz. Çünkü hepimizin ihtiyacı olan istikrarlı büyümeyi ancak daha fazla ekonomik işbirliği ile temin edebiliriz.

Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki ticari ilişkiler, hükümetlerimizin de destekleriyle, son yıllarda hızla gelişmiştir. Bu güzel trendi devam ettirmek için, yapmamız gerekenler de var. İlk olarak, ülkelerimizi birbirine bağlayan ulaştırma ağlarını modernize etmeliyiz.

Bu forumda daha önceki yıllarda da ifade ettiğim gibi; Basra, Doğu Akdeniz'e, Kızıldeniz Karadeniz'e, modern ulaştırma ağları ile bağlanmalıdır. İkinci olarak, ülkelerimiz arasında güçlü bir bankacılık ağı tesis etmeliyiz. Arap liderlerden Türk bankalarının bölgede daha etkin olmasına yönelik iş planlarına kolaylık sağlamalarını bekliyoruz.

Ayrıca ortak bir takas bankası kurmalıyız. Böylece Türk ve Arap iş âleminin, yabancı bankalara bağımlılığını azaltabiliriz. Bu coğrafyanın mali kaynaklarını, yine bu coğrafyada muhafaza ederiz. Küresel finans krizine karşı gösterdiği direnç ve kanıtlandığı sağlam iktisadi yapısıyla Türkiye, böyle bir uluslararası takas bankasının kurulması için en uygun mekândır.

Üçüncü olarak ticaretin önündeki engelleri kaldırmalıyız. Bu çerçevede, Türkiye-Lübnan, Türkiye-Körfez İşbirliği Konseyi serbest ticaret anlaşması müzakerelerini tamamlamalıyız. Bu iki anlaşma imzalandığı zaman, Doğu Akdeniz ile Basra Körfezi arasında geniş bir serbest ticaret

alanı meydana getirmiş olacağız.

Dördüncüsü, bölgemizdeki gümrük kapılarının, çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde modernize edilmesine ihtiyaç duyuyoruz. Gümrüklerin modernize edilmesi konusunda Türk özel sektörü olarak sahip olduğumuz deneyimi Arap ülkeleri ile paylaşmaya hazırız.

Beşinci olarak da, hızla artan karşılıklı ticaretteki başarılarımızı, yatırım ilişkilerine de yansıtma istiyoruz. Çok sevdiğim bir Arap atasözü “Bir şeyi yapmak isteyen yolunu bulur, yapmak istemeyen nedenini bulur” der. Biz yeni yollar bulmalıyız.

Arap sermayesi ve Arap yatırım fonları son 10 yılda dünyanın en dinamik yatırım fonları haline gelmiş olmasına rağmen maalesef ülkemize gelen yatırımları sınırlı kalmıştır. Arap şirketlerini ve yatırım fonlarını ülkemizde daha fazla yatırım yapmaya davet ediyoruz. Nitekim, bugüne kadar Türkiye’ye yatırım yapan Arap şirketleri ve yatırım fonları, hep başarılı oldu.

Yüzlerce yıldır beraber yaşadığımız bu coğrafyada, ortak bir geleceğe doğru birlikte yol alıyoruz. Şüphesiz ki, önümüzdeki dönemde nasıl bir coğrafyada yaşayacağımızı, bizlerin tercihleri belirleyecektir. Gelin, ortak akıl, işbirliği ve entegrasyon ile bölgemizi, bir barış, istikrar ve refah havzası haline getirelim. Gelin, coğrafyamızın kadim kozmopolit güzelliğini yeniden inşa edelim. Bu bizlerin, yeniden şekillenen küresel düzen içinde, kaçınamayacağımız tarihi sorumluluğumuzdur.

İKV GENEL KURULU

22 Haziran 2010, İstanbul

İKV GENEL KURULU

22 Haziran 2010, İstanbul

Gerçekleştirdiği başarılı çalışmalar için Prof. Dr. Sayın Haluk Kabaalioğlu'na teşekkür ediyorum. Sayın Kabaalioğlu ve Yönetim Kurulu, başarılı bir çalışma dönemi gerçekleştirdi. Türkiye'de, Brüksel'de ve AB üyesi ülkelerde önemli proje ve etkinliklere imza attı. Avrupa Birliği sürecinin ülkemiz gündeminde tutulması için çaba sarf etti. Türkiye'nin de AB gündeminde hak ettiği şekilde yer alması için etkinlikler gerçekleştirdiler.

Aynı zamanda, başta iş dünyası temsilcilerimiz olmak üzere, AB üyesi ülkelere seyahat etmek isteyen vatandaşlarımızın vize konusunda karşılaştıkları sorunların giderilmesi yönündeki çalışmaları, İKV'nin en önemli önceliklerinden bir haline getirdiler. Vakfın gerçekleştirdiği çalışmaların bir kısmına, iş dünyası adına bizzat katılma imkanı buldum. Bir kısmına da destek olarak katkı sağlamaya çalıştık.

Başta Vakıf Başkanı Profesör Doktor Haluk Kabaalioğlu olmak üzere, Vakıf Yönetim Kurulu'na ve Vakıf çalışanlarına, başarılı çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunuyorum. Büyük bir vizyon örneği göstererek İKV'yi kuran iş dünyasının mümtaz temsilcilerini bir kez daha saygıyla anmak istiyorum. Bize bıraktıkları emanete sahip çıkmaya devam edeceğiz.

Son dönemde gerek ülkemiz içinde, gerekse AB içinde yaşanan çeşitli siyasi ve iktisadi olaylar, AB katılım müzakereleri sürecinin başındaki heyecan ve motivasyonda azalmaya neden olmuştur. AB katılım süreci maalesef toplumun büyük kesimini heyecanlandıran bir hedef olmaktan uzaklaşmıştır.

AB çevrelerindeyse, Türkiye'nin AB katılım sürecine “şüpheli” yaklaşanlar ve karşı çıkanların sesi daha fazla duyulur olmuştur. Fransa'nın Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakanı, Türkiye'deki bir toplantıda rahatlıkla, “Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilgili projesinin “tam üyelik” olduğunu, ancak kendilerinin projesinin ise Rusya ve Ukrayna ile olduğu gibi “ortaklık” olduğunu söyleyebiliyor.

AB ile ilişkilerde, Türkiye'nin kendi önceliklerine uygun bir gündeme ihtiyacı var. Ekonomimizi büyütme, istihdamı artırmaya, vatandaşlarımıza daha mutlu bir yaşam düzeyi sağlamaya ihtiyacımız var. Daha güçlü ekonomiye ve daha kaliteli demokrasiye ihtiyacımız var. Daha çok kadının istihdam piyasasına girmesine ihtiyacımız var. İstihdam piyasasında kadınlarımızın oranının düşük kalmasının nedenlerini ortadan kaldırmaya ihtiyacımız var. Gençlerimize daha kaliteli, dünya standartlarında eğitim vermeye ihtiyacımız var. Mesleki eğitime daha fazla yoğunlaşmaya ihtiyacımız var. Kısacası, Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım sürecini hızlandırmaya ihtiyacı var.

Maalesef, Avrupa Birliği katılım sürecimiz, bu anlamda bize moral vermiyor. Süreç, belli üye devletlerin blokajında yürüyor veya daha doğrusu engelleniyor. 23 fasıl ortada dururken, sadece Türkiye'nin her anlamda fedakârlığını gerektirecek fasıllar gündeme geliyor.

Düşünebiliyor musunuz? Üyelik için hedef tarih belirlenmiş değil. Müzakerelerin sonucuna ilişkin niyetler farklı. Biz, müzakerelerin üyelik için yapıldığını söylüyoruz, bazı çevreler ise

müzakerelerin üyelik için değil, “ortaklık” için yapıldığını söylüyor.

Türkiye – AB ilişkilerine yakından baktığımız zaman, müzakere sürecinin, çoğu AB’den kaynaklanan nedenlerle, hızla durgunluğa doğru yaklaştığını görüyoruz. Hala umutlu olmak istiyoruz. Zira böyle dönemleri daha önce de yaşadık. Bu dönemler de atlatılacaktır. AB, gelecekte Türkiyesiz olamayacağını anlayacaktır.

Evet, bu gün için AB gündemi sanki kriz içinde boğulmuş gibi duruyor ama dikkatli gözler tam da öyle olmadığını görüyor. Geçtiğimiz hafta AB liderleri krize çözüm bulmak için toplandılar. Aldıkları “acil” kararlara baktım. 2020 stratejisinin yanı sıra, 2030’un Avrupa’sını da görüşmüşler. Yani krizin en sıcak anında dahi geleceği planlamaktan vazgeçmemişler.

Biz de AB gibi davranmalıyız; bir yandan da geleceğe bakmalıyız hem de bizi o geleceğe götürecek kapının açık kalmasını sağlamanın bu günün iş olduğunu unutmadan. Gelecek planlamamızda AB’ye hak ettiği yeri vermeliyiz. AB de Türkiye’nin hakkını tanımalı; anlamsız mazeretlerin arkasına sığınmayı bırakıp, sözünün gereğini yerine getirmelidir.

Türkiye’nin gerçek gündemini tartışması ve gerçek gündemine yoğunlaşması için Avrupa Birliği katılım sürecinin devam etmesi gerekir. Süreç, toplumun tüm kesimlerinin de katılımıyla hızlandırılmalıdır. Süreç, sadece diplomatik ve bürokratik bir çaba olmanın ötesine taşınmalıdır. Bir değişim, dönüşüm ve bütünleşme çabası olarak sürdürülmelidir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, Avrupa Birliği katılım sürecini, Türkiye’nin ekonomik ve siyasi dönüşüm çabalarının temel çıplarından biri olarak görüyoruz. Bu nedenle, AB üyelik sürecinde yakaladığımız ivmenin daha da artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Çabalarımızı da bu yönde sürdürüyoruz.

İş dünyasının Avrupa Birliğine üyeliğin gerektirdiği intibak sürecine destek olacak, sürece katkı sağlayacak bir dizi kapasite inşa çalışması gerçekleştiriyoruz. Bu çerçevede, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ile Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı’nı kurduk.

TOBB bünyesinde ciddi bir kapasite inşası gerçekleştirdik. Avrupa Birliği’nin de mali desteği ile uyguladığımız çok sayıda proje ile Oda ve Borsalarımızın sunduğu hizmetlerin sayısını artırdık; hizmet kalitesi ve hizmet anlayışını değiştirdik. İşletmelerin Avrupa Birliği katılım sürecini daha iyi anlamalarını ve üyeliğin gerektirdiği intibakını kolaylaştıracak bir dizi projeyi geliştirip uyguladık.

Türkiye-AB İş Geliştirme Merkezleri projesi, en önemli projelerimizden biridir. Proje kapsamında, 2002 yılından beri 15 İş Geliştirme Merkezi kurduk. Son iki yıl içinde yaklaşık 60 bin firmaya eğitim verdik.

Önümüzdeki dönem için üç yeni projemizi de kısaca sizinle paylaşmak istiyorum. Birincisi, önümüzdeki üç yıl içinde, Antakya, Van, Batman ve Sivas’ta 4 Yeni İş Geliştirme Merkezinin kurulması çalışmalarını tamamlayacağız.

İkinci projemizle, Kastamonu, Kayseri, Elazığ, Samsun ve Gaziantep’te kuracağımız Eğitim Destek ve Koordinasyon Merkezleriyle, işletmelerin yeni teknolojilere ve iş dünyasındaki yeni eğilimlere uyum sağlamasına katkı sağlayacağız. 5 milyon Avro’luk yeni bir projeyi de önümüzdeki yıl itibarıyla uygulamaya koyacağız. Proje kapsamında işverenleri ve çalışanları ayrı ayrı eğitimlere tabi tutacağız. Sınıf eğitimi yanında, Türkiye’deki ve yurt dışındaki başarılı uygulamaları yerinde görme ve bilgi alma imkanı sağlayacağız.

Üçüncü proje olarak, Yine 2001 yılından beri uyguladığımız Oda Geliştirme Projeleriyle, bugüne kadar 43 odamızı AB odalarıyla eşleştirdik. Bu yılın sonunda başlayacak yeni proje ile de yaklaşık 20 odamızı AB üyesi ülke odalarıyla eşleştireceğiz.

Dolayısıyla, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, işletmelerimiz için AB fonlarından bugüne kadar yaklaşık 57 milyon avro tutarında kaynak sağladık. Biraz önce özetle belirttiğim

ve prosedürleri tamamlanmak üzere olan üç yeni proje ile de önümüzdeki iki yıl içinde, yaklaşık 16,7 milyon avro kaynak sağlamış olacağız. Önümüzdeki dönem, yeni projeler kanalıyla işletmelerimize daha fazla kaynakları sunmak üzere de çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Yine 2001 yılından sonraki çabalarımız sonucu, Avrupa'daki muhataplarımızla birlikte üye olduğumuz Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nin en etkin üyelerinden biri haline geldik. Geçen yıl bu kuruluşun Başkan Yardımcısı seçilerek, iş dünyamız için Avrupa'da önemli bir fırsat penceresi açmış olduk.

UZMANLAŞMIŞ MESLEK EDİNDİRME MERKEZLERİ – BECERİ'10 PROJESİ

20 Temmuz 2010, Ankara

UZMANLAŞMIŞ MESLEK EDİNDİRME MERKEZLERİ – BECERİ'10 PROJESİ

20 Temmuz 2010, Ankara

İstihdam meselesi, ülkemizin uzun süredir, çözüm için en çok çaba harcanan konularından biri olmuştur. Bir taraftan genç bir nüfusumuz olduğu için övünüyoruz. Her yıl 800 bine yakın genç, çalışma yaşına geliyor. Ancak yeterli eğitimi veremediğimiz bu genç nüfus, ekonomimizin büyümesine istenen katkıyı veremiyor.

Bu insanımızla ilgili bir problem değil, sistemle ilgili bir problem. Zira gereken beceriyi kazandırdıklarımız, dünya çapında isim yapabiliyor. Çalışanları sayesinde Toyota'nın, Ford'un Türkiye'de fabrikaları, dünyadaki en kaliteli üretimini yapabiliyorlar.

İstihdamdaki sıkıntıları artıran ikinci faktör, son 30 yılda Türkiye'nin ekonomik dönüşümü, modernleşmesi ve bunun sonucu ortaya çıkan beceri uyumsuzluğudur. Ülkemizdeki istihdam piyasasının yapısının kalıcı bir biçimde değiştirmekte oluşu, işsizliğin yapısal bir soruna dönüşmesine neden olmaktadır.

Esasında bu mesele sadece iş bulamayanlarla da sınırlı değildir. İstihdamdaki sorunun altındaki yatan önemli bir neden de, mesleksizliktir. İş dünyasının ihtiyaç duyduğu becerilerin, iş arayanlarda bulunmamasıdır. Ben Anadolu'yu devamlı geziyor ve görüyorum ki; kahvehaneler işsiz dolu, ama işletmelerimiz, çalıştıracak eleman bulamıyor.

Demek ki yaşanan bu büyük sorun sadece işsizlik değil, mesleksizliktir. Zira bizim, işletmelerimizde ihtiyaç duyduğumuz beceriler, okullarımızda öğretilmemekte; okullarımızda öğretilen becerilerse, işletmelerimizde kullanılmamaktadır.

Özellikle sanayicilerimiz vasıflı eleman ararken, meslek lisesi ve üniversite mezunları arasında işsizliğin çok yüksek olması, eğitim sistemimizin piyasadan ne kadar kopuk olduğunu gösteriyor. Bu uyumsuzluğu gidermek üzere mesleki eğitimi bir bütün olarak geliştirmek zorundayız. Şimdi mesleki eğitim kursları meselesine bir neşter atıyoruz.

Türk özel sektörünün asli temsil mekanizması olan ticaret ve sanayi odalarımız, TOBB, İŞKUR, Çalışma-Sosyal Güvenlik Bakanlığımız, Milli Eğitim Bakanlığımız ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitemiz bir araya gelerek, meslek eğitiminde yeni bir modeli başlatıyoruz.

Aktif işgücü politikasının ilk büyük adımını atıyoruz. Beceri-2010 Projesi, bir beceri kazandırma ve iş edindirme seferberliğidir. Ama aynı zamanda rekabetçilik projesidir. Bir umut projesidir.

Türkiye, son yıllarda atılan adımlarla sanayileşme konusunda oldukça önemli hamleler yapmıştır. Sanayimiz düşük teknolojiden orta teknolojiye geçmiştir. Ancak, sanayileşme hamlemizde bir sonraki adıma geçebilmemiz için işgücümüzün kalitesini artırabilmemiz gerekiyor.

Şu anda işgücünün eğitim düzeyi teknolojik gelişimize destek veremiyor. Bu yapıyı değiştirmek zorundayız. Bundan sonraki dönemde sanayileşmek demek, insan kaynağımızı

geliştirmek demektir.

Bu proje, nitelikleri yetersiz olan ya da teknolojik değişimler sonucu nitelikleri güncelliğini yitiren işsizlerimiz için iş bulma umududur. Kamu ve özel sektör işbirliğiyle hayata geçen bu projeye, işsiz vatandaşlarımızın yanında olacağız. Onlara hoca olacağız, usta olacağız, ekmek olacağız.

Aynı zamanda bu proje, nitelikli insan kaynağı bulamadığı için verimsiz çalışan şirketlerimiz için rekabet gücü kazanma umududur. Yani sanayi stratejimizle uyumlu bir istihdam stratejisi uygulamaya başlıyoruz.

Projeye, bölgesel ve sektörel mesleki eğitim ihtiyaçları Odaların aktif katılımıyla TOBB-ETÜ tarafından belirlenecektir. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda kurslar açılacaktır. Sonra buna uygun mesleki ve teknik eğitim programları hazırlanacak, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 111 Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri'ndeki donanım yenilecek, Öğretmenlerin bilgi ve becerileri güncellenecektir.

İlgili Odanın koordinasyonunda kurslar başlamadan önce işyerleri ile kursiyerler arasında eşleştirme yapılarak, işyerlerinin önceliklerine göre kursiyer seçimi yapılacaktır. Yani işveren ile kursiyer kurs başlamadan bir araya getirilecektir. Tespit edilen işgücü ihtiyacına uygun nitelikte teorik ve pratik mesleki eğitim programları uygulanmaya başlayacaktır.

Projemiz mesleki eğitim kursları alanında özel sektörü dışlayan değil, rekabeti teşvik eden bir proje olacaktır. Odalarımız bu alanda birçok proje yapıyor. Bu projeye bu faaliyetleri tek çatı altında toplayıp resmi bir kimlik kazandırıyoruz.

Kamu ile beraber projenin sonucunda 111 okula 106 milyon TL'lik makine-teçhizat yatırımı yapılacak, 6 binin üzerinde eğitici modern tekniklere göre eğitilecektir. Eğitilen tüm işsizler Oda üyesi işyerlerinde staj görecektir, yeni sisteme göre eğitilen başarılı kursiyerlerin yüzde 90'ı istihdam edilecektir.

5 yıl sürecek bu projede, her yıl yaklaşık 200 bin kişiye iş piyasasının ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması, böylece 5 yılda 1 milyon kişinin beceri kazanması ve iş bulması hedefleniyor. Katılımcılara, hem teorik eğitim, hem de uygulamalı eğitim dönemleri (staj) süresince günlük 15 TL – aylık 360 TL ücret ödenecek. Yani kursa başladığı günden itibaren cebine para girecek.

Ayrıca katılımcıların Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereği ödenmesi gereken İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigorta prim giderleri de İŞKUR tarafından karşılanacak. Teorik ve pratik eğitimleri başarılı olarak tamamlayan kursiyerler istihdam edildiğinde işveren sigorta primleri kamu kaynaklarından karşılanacaktır.

Bu projeye; İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının daha işlevsel hale getirilmesi, Ticaret/Sanayi Odaları vasıtasıyla işverenlerin mesleki eğitim kurslarının yönetim süreçlerine katılımının artırılması mümkün olacaktır. Böylece yerel paydaşlar arası koordinasyon ve işgücü politikalarının etkinliği artırılabilecektir.

Odaların merkezi bir rol üstlendiği bu mekanizmayla şirketlerimizin sesi daha fazla duyulacak, beceri uyumsuzluğu ortadan kalkacaktır. Ortak sorunlara, ortak çözümler geliştiren bizler, birlikte çalışarak nelerin başarılabileceğini inşallah herkese göstereceğiz.

Ne yazık ki küresel kriz, 2009 yılında geniş tanımlı işsiz sayısını 1,1 milyon kişi artırmış ve 5,5 milyona çıkarmıştır. Evet, burada ciddi bir problemimiz var. Ama umudumuz da var. Son yıllarda, istihdam üzerindeki mali yükleri azaltan, önemli adımlar atıldı.

İş ortamını iyileştiren reformlarla birlikte, özel sektörün istihdam kapasitesi büyüdü. Türk özel sektörü de, bu adımları boşa çıkarmadı, üzerine düşen görevi yerine getirdi. 2002-2008 arasında, 2,8 milyonu çalışan, 200 bini girişimci ve işveren olarak, toplam 3 milyon kişiye yeni

istihdam sağladık.

Sadece istihdamı artırmakla kalmadık, kayıtlı ekonomiyi de büyüttük. Zira yine aynı dönemde sigortalı istihdamı 3,6 milyon kişi arttı. Yani hem istihdamı, hem de kayıtlı çalışan sayısını artırdık. Hep vurguladığımız gibi, istikrar ve reform sürecinin devam etmesi, ekonominin büyümesi, istihdamı artırmaktadır.

Bizim bu noktada devletten tek isteğimiz, rakiplerimizle eşit şartlarda mücadele edebilmemizdir. Öte yandan son dönemde, Hükümetimizin hayata geçirdiği istihdamı teşvik eden uygulamalar da (yeni istihdama hazine desteği, kısa çalışma ödeneği gibi) özel sektörde karşılığını bulmuştur.

Bakın istihdamdaki son rakamlara. Nisan itibariyle son 1 yılda, özel sektördeki istihdam artışı 1 milyonu geçmiştir. Özel sektörümüz, küresel krizin açtığı yaraları sarmaktadır. İşte, ülkemizin iş ve yatırım ortamı düzeldikçe, ekonomi büyüdükçe, bizim de istihdamı artırdığımız ortadadır.

Öte yandan, istihdam konusunda özel sektör şirketlerimize de buradan seslenmek istiyorum. Bizler, “İnsanların en hayırlısı, insanlara faydalı olandır” düsturu ile yetişmiş bir milletiz. Küresel krizin getirdiği sıkıntı ve ıstırapı, ancak işverenler ve çalışanlar, birlikte durarak aşabiliriz.

Türkiye’de ekonomik büyümenin ve istihdamdaki artışın ana kaynağı olan özel sektörümüzün, şimdi daha iyi eğitim alacak çalışanları istihdam etmede de, öncü rol oynayacağına inanıyorum. Unutmayalım ki işsizlerimizin kazanacağı her beceri bir altın bileziktir. Gençlerimiz, kadınlarımız, işsizlerimiz kazandıkları bu becerilerle Türkiye’nin kalkınma atılımının birer neferi olacaktır.

EKONOMİ ŞURASI

2 Kasım 2010, Ankara

EKONOMİ ŞURASI

2 Kasım 2010, Ankara

Öncelikle Türk özel sektörünün asli temsilcileri olan Oda ve Borsalarımızın Başkanlarıyla bir araya gelen sayın Başbakanımız başta olmak üzere, değerli bakanlarımıza ve bürokratlarımıza teşekkür ediyorum. Hükümetimizle birlikte hayata geçirdiğimiz Ticaret ve Sanayi Şurası, ekonominin kanaat liderleri olan Oda ve Borsa Başkanlarımızın, görüş ve önerilerini, doğrudan kamu idaresine aktardıkları, ilk ve en büyük istişare platformudur.

Bu sayede, reel sektörün yaşadığı pek çok problemin gündeme getirilmesi ve Hükümetimizin iradesiyle çözülmesi mümkün olmuştur. İşte, devamlı dile getirdiğimiz yüksek gecikme faizleri de, son yapılan değişiklikle, daha makul oranlara indirildi. Vergi ve prim borçlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik bir çalışma başlatıldı. Reel sektörü rahatlatan, müteşebbisi fabrikasına, tüccarı dükkânına döndüren bu adımlar için sizlere teşekkür ediyoruz.

Küresel ekonomi krizi sonrasında, kamu idaresi ile reel sektörü barıştırmak, beyaz bir sayfa açmak açısından, kamuya olan borçların yeniden yapılandırılması kapsamına, şirketlerin Odalara olan borçları ile stok affı ve matrah artırımının da eklenmesinde büyük fayda görüyoruz. Vergi yükümlülüklerini zamanında yerine getiren mükellefleri ödüllendirmek ve teşvik etmek bakımından, sosyal güvenlik primindeki 5 puanlık indirim benzer bir uygulamanın yapılması da son derece yerinde olacaktır.

Türkiye, 2010'un ilk yarısında elde ettiği çift haneli büyümeyle, küresel kriz öncesi üretim düzeyini yakalayan 14 ülkeden biri oldu. Hatta iç tüketimde kriz öncesi düzeyi aştık. Türkiye için küresel kriz geride kaldı. Şimdi, kriz sonrası dönemde, yüksek büyümeyi sürdürmek için gerekli yapısal tedbirleri almanın zamanıdır.

Dünyanın 10. büyük ekonomisi olmayı hedeflediysek, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeye devam etmeliyiz. Zira, bunun sonucunda bizi bekleyen büyük bir ödül var. Eğer bugün, Almanya'daki verimlilik düzeyini yakalamış olsaydık, milli gelirimiz 3'e katlanırdı, 2 trilyon dolara çıkardı ve şimdiden dünyanın 8. büyük ekonomisi olurduk. Bugün bu noktada değilsek, ekonomide reform gündemimiz henüz tamamlanmamış demektir.

İşvereni, çalışanı, müteşebbisi, üreticisi ve kamu idaresi olarak, ülkemizin reform gündemine sahip çıkmalı ve elbirliğiyle bu çarpıcı hedefe ulaşmak için çalışmalıyız. Yeni bir reform programıyla, 2002'den sonra yakalamış olduğumuz değişim sürecini güçlendirilmeliyiz.

Orta Vadeli Programın açıklanması önemli bir gelişme olmuştur. Özellikle kamu maliyesi alanında ortaya konan tablo, olumlu bir görünüm vermektedir. Bununla birlikte, özel sektör olarak, büyüme alanında daha iddialı bir hedefimiz olmalı diye düşünüyoruz.

2010'da büyüme, yüzde 6,8 olarak tahmin edilmiştir. TOBB olarak bunun daha üzerinde bir rakama, yüzde 7,5 civarında bir ekonomik büyümeye ulaşacağımızı öngörüyoruz. 2011-2013 arasındaki üç yıldaysa, ortalama büyüme yüzde 5 olarak hedeflenmiştir.

Türkiye'nin büyüme potansiyeli, bunun üzerindedir. Ayrıca, yüzde 5 civarındaki bir büyüme, istihdam sorununa kalıcı bir çözüm getirmeye yetmiyor. Bu açıdan, daha yüksek bir ekonomik

büyüme hedeflemeliyiz ve bu yönde kamu-özel sektör olarak birlikte çalışmalıyız.

Orta Vadeli Programa göre önümüzdeki üç yılda 1,5 milyonluk istihdam artışı bekleniyor. Özel sektör olarak, 3 yılda 1,5 milyon yeni istihdam sağlayacağımıza inanıyorum. Bakın sadece son 1 yıl zarfında, özel sektörde sigortalı çalışan sayısı 902 bin kişi artmıştır. Yani hem istihdamı artırıyoruz, hem de kayıtlı ekonomiyi büyütüyoruz.

Bu vesileyle, hem istihdamı özendiren çeşitli uygulamaları hayata geçiren hükümetimize, hem de bu uygulamaları boşa çıkartmayıp, iş ve aş sağlayan müteşebbislerimize teşekkür ediyorum. Öte yandan, daha yüksek bir büyüme hedefi benimser ve bu hedefle uyumlu istihdam piyasası reformlarını hayata geçirirsek, istihdamı daha da fazla artıracacağımıza inanıyorum.

Önümüzdeki dönemde, döviz kazandırıcı faaliyetlerde, döviz kuruna dayalı sıkıntılar devam edecek gibi gözüküyor. Zira Orta Vadeli Programda, döviz kurlarında, enflasyonun üzerinde bir yükselme öngörülüyor. Döviz kurlarındaki gerileme sürdükçe, ihracat ve turizm gibi döviz kazandıran faaliyetleri cezalandıran, ithalatı teşvik eden bir ülke haline geliyoruz.

Burada bir denge politikasına ihtiyaç var. Hem sanayicimiz, turizmcimiz rekabet edebilir olsun, hem de yurtiçinde enerji ve finansman maliyet artışları sınırlı kalabilsin. Özellikle de sanayimizin rekabetini güçlendirecek yeni politikalara ihtiyaç var. Biraz sonra bunların ayrıntılarını arkadaşlarım anlatacaklar. Ben kısaca 3 ana başlığı vurgulayacağım.

Birincisi, girdi maliyetlerinin düşürülerek, sanayinin rekabet gücünün artırılmasıdır. Mademki döviz kurları kontrolümüz dışında, üretim ve taşıma maliyetlerini nasıl düşürebiliriz diye çalışmalıyız. Reel sektörümüzün daha ucuza akaryakıt, elektrik, doğalgaz, banka kredisi alabilmesini sağlamalıyız.

Sektörel ve bölgesel perspektif kazandırılan yatırım teşvik sistemini geliştirmeye devam etmeliyiz. Böylece farklı bölgelerdeki müteşebbisler nezdinde adalet duygusu korunmalıdır. Ayrıca, son yıllarda önemli iyileşmelerin sağlandığı, istihdam üzerindeki vergi ve benzeri yükleri azaltmaya devam etmeliyiz.

Bunun yanında, ihracatın üzerindeki harç yükleri de oldukça yüksektir. Hatta ne yazık ki dünyada bir numarayız. Şirket kuruluşuna ilişkin maliyetleri dünya ortalamasının altına çekmiştik. Benzeri bir çalışmayla ihracat üzerindeki tüm maliyetleri de dünya ortalamasının altına çekmeliyiz.

İkinci reform alanı mesleki eğitim olmalıdır. Özel sektörü, Odalar vasıtasıyla, mesleki eğitimde ana aktör haline getirmeliyiz. Böylece, iş dünyasının beklentilerine uygun mesleki nitelikte insan gücümüz yetişecektir.

TOBB olarak Milli Eğitim Bakanlığımız ve Çalışma Bakanlığımız ile başlattığımız, sayın Başbakanımızın da açılışını yaptığı Beceri'10 projesi, bu yönde atılmış ilk büyük adımdı. Her iki bakanlığımız ile uyum içinde çalıştığımız bu projeye büyük önem veriyoruz ve hayırlı sonuçlar alacağımıza inanıyoruz.

Üçüncü reform alanıysa, kurumsal yapının güçlendirilmesidir. Böylece kayıtlı ekonomiye geçişi de özendirir. Yalnız, buradaki düzenlemelerin hızla hayata geçmesi için Meclis iç tüzüğünün yenilenmesine ihtiyaç vardır.

Böylece Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu gibi temel yasal düzenlemeler, daha fazla gecikilmeden hayata geçirilebilir. Mesela Meclis'te grubu bulunan muhalefet partilerinin de mutabakatıyla, böyle kapsamlı reformlar, tek tek maddeler halinde değil, bir bütün olarak 1 hafta içinde görüşülüp, kanunlaştırılabilir.

TOBB olarak başta sayın Başbakanımız olmak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanları'nı ziyaret ederek, Meclis'te bekleyen ekonomiyle ilgili öncelikli kanun tasarılarını istişare ettik. Sevinerek gördük ki, iktidar ve muhalefet partilerimiz, bunların

önemi konusunda hem fikirler. Şimdi beklentimiz, bu mutabakatın fiiliyat kazanmasıdır.

Yine bu çerçevede, Meclis'in aylarını alan, bu yüzden başka konulara odaklanmasını önleyen Bütçe görüşmelerinin de, günümüz şartlarına uygun olarak kısaltılmasında fayda görüyoruz.

Perakende sektörünün de mutlaka düzenlenmesi lazım. Dünyanın hiçbir yerinde, 500 milyar dolarlık bir pazar, büyüklerin tahakkümü altında, haksız uygulamalarla, kobileri ezen bir anlayışta bırakılmış değil. Adil rekabet temin edilmeli ki, hem kobilerimiz ayakta kalabilsin, hem de uzun vadede piyasaların oligopolleşmesi önleinsin ve böylece halkın ucuz ürüne ulaşımı sağlansın.

Adil rekabetin sağlandığı piyasalar, aynı zamandan Türkiye için sermaye birikimi modelidir. Zira esnaf önce kobi olur, sonra işini büyütür sanayici olur. Bunları baştan yok edersek, yarının dünyasında ülkemizin adını duyuracak küresel milli şirketlerden de mahrum kalırız.

Büyümeye yeniden ivme kazandırmak ve büyümenin bereketini toplumun geneline yaymak için, yeni bir strateji hazırlamalıyız. Şimdi ülkemizde üretimi, istihdamı ve ihracatı sağlayan özel sektörümüz; ticaret, sanayi ve tarımın sıkıntıları ile çözüm önerilerini sizlere aktaracaklar. Türkiye'nin 81 ili ve 160 ilçesindeki Oda ve Borsalarımızın bir araya getirdiği bu bilgi ve öneriler, sorunların çözümü yönünde atılacak adımlara büyük katkı sağlayacaktır.

SANAYİ KONGRESİ

7 Aralık 2010, İstanbul

SANAYİ KONGRESİ

7 Aralık 2010, İstanbul

Sanayi Kongresi, ülkemizde ekonominin ve sanayinin geleceğine yönelik meselelerin tartışıldığı platformların başında gelmektedir. Bu nedenle Kongreye her sene katılmaya özellikle önem veriyor, ortaya konan görüşlerden istifade ediyorum.

Kongrenin ilk yıllarında rekabetin öneminden bahseder, rekabet gücü için neler yapılması gerektiğini tartışırdık. Sanayi üzerindeki çeşitli maliyet kalemlerinin azaltılmasına, yeni KOBİ desteklerinin hayata geçirilmesine, kurumsallaşma, markalaşma ve yenilikçilik gibi önemli konuların Türkiye’de içselleştirilmesine, bu kongre çok büyük katkılar yapmıştır.

Kongrenin bu seneki teması olan, sanayide ve ekonomide yapısal dönüşüm, ülke gündeminin şimdi ne olması gerektiği konusunda hepimize yol gösteriyor. Bu vesileyle, Sanayi Kongresini geleneksel bir platform olarak yıllardır başarıyla devam ettiren İstanbul Sanayi Odamızı, üyelerini ve ekibini, Yönetim Kurulu Başkanı sayın Tanıl Küçük ve Meclis Başkanı sayın Erdal Bahçivan nezdinde yürekten kutluyorum.

Hepimiz iş hayatında sorunlarla boğuşuyor, ayakta kalma mücadelesi veriyoruz. Bunu yaparken de, dünyada neler yaşanıyor, neler değişiyor, bunları yeterince takip edemiyoruz. Otomotiv endüstrisinin kurucusu kabul edilen Henry Ford şöyle demişti: “Eğer sadece gözümün önündeki piyasayı takip etseydim, otomobil değil, hızlı giden at arabaları üretip satmam gerekirdi.”

Diğer taraftan özel sektör olarak, önemli bir sorumluluk da üstlendik. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız ile Millî Eğitim Bakanlığımız ile birlikte, Türkiye’de bir ilki hayata geçiriyoruz. Beceri-2010 adını verdiğimiz projeye, piyasa ihtiyaçlarına uygun mesleki eğitimlerin hazırlanmasına başladık.

Özel sektörün asli temsil mekanizması olan Ticaret-Sanayi Odalarımız, illerdeki işgücü piyasasının ve buna uygun mesleki eğitimlerin belirlenmesinde başrolde yer alacaklar. Bu yeni yapılanma çerçevesinde her yıl yaklaşık 200 bin kişiye, piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikler kazandırılacak, böylece 5 yılda 1 milyon kişi, özel sektörde iş sahibi olacaktır.

Dünyaya baktığımızda, manşetlerde devamlı, küresel finans krizinin ikincil etkilerini görüyoruz. Ama arka planda, ekonomik yapı hızla değişiyor ve bu değişimi takip edemiyoruz. Bakın, küresel krizden sınırlanabilen ülkelerle, derinden sarsılan ülkeler arasındaki fark nedir? Sırtını sadece hizmet sektörlerine yaslayan ülkeler alabora olurlarken, üretim gücünü diri tutan Almanya, Hindistan ve Çin gibi ülkeler ayakta kaldılar.

Üretim demek, sanayi demek. Sanayi olmadan istihdamı, geliri, zenginleşmeyi arzu ettiğimiz seviyelere yükseltmemiz mümkün değildir. Biz ülke olarak, Tarım ve Sanayi devrimlerini zamanında gerçekleştiremedik. Bunun sonucunda geriden gelmenin sıkıntılarını hep yaşadık.

Neredeyse bir yüzyıl boyunca, kişi başına gelirimiz, ABD’nin ancak dördte biri düzeyde kaldı.

İşte daha birkaç yıl önceye kadar, Avrupa’nın en büyük TV üreticisiyken, üreticilerimizin tüplü televizyondan, LCD ve plazma teknolojisine geçişini destekleyemedik. Bu yüzden

yanımızda Avrupa pazarını, sadece uzakdoğu'ya değil, doğu avrupa'ya da kaptırdık.

Şimdi dünya yeniden şekilleniyor. Yeni sektörler ortaya çıkıyor. Alternatif enerji kaynakları, bio-teknoloji, geri dönüşüm işleri, nano-teknoloji, su arıtma, savunma-güvenlik teknolojileri, bilişim destekli medikal uygulamalar gibi. 21. yüzyıla damgasını vuracak sektörler bunlar olacak. Ve bu sektörler, ülke ekonomilerinin dünya sıralamasında kaderlerini belirleyecek.

Diğer taraftan geçen yüzyılda ekonomik büyüme, emek ve sermaye birikimine dayalıydı. Oysa şimdi, hem ülkelerin, hem de şirketlerin kalkınmasında çok daha önemli bir faktör ortaya çıkıyor; yeni fikirler. Zira iyi bir iş fikri, paradan daha kıt. Bu yüzden de para'dan daha kıymetli ve önemli.

Öte yandan insanların harcama alışkanlıkları da değişiyor. Pek çok üründe, ya daha düşük fiyatlı, ya da daha yüksek fiyatlı ürünlere kayış var. Orta fiyat seviyelerine olan talepte geriliyor. Fiyat düşürerek rekabet etmek yerine, sattığınız ürünü rakiplerinizden farklı konuma getirmek önem kazanıyor. Burada kilit soru şudur; müşteri niye sizden alsın? Müşteri gözünde farklı olmak, ayrıcalıktır.

Artan nüfus ve yükselen gelir seviyesi, gıdaya talebi hızla büyütüyor. Gıda ürünlerinin talebin, arzı geçmesi, tarım sektörünü yeniden cazip bir iş alanı haline getiriyor. Enerji pahallaşıyor ve pahalılaşmaya da devam edecek. Fosil yakıtların yarım asırlık ömrü kaldı. Dolayısıyla dünya, alternatif enerji kaynakları arıyor.

Çin, büyük ölçekli imalat konusunda dünyanın, özellikle ABD, AB ve Japonya merkezli firmaların üretim merkezi haline geldi. Hindistan'sa özellikle hizmet alanında Batılı şirketlere hizmet üreticisi bir ülke konumunda. Doğu Asya ülkeleri, fason iş yapmayı küresel ölçeğe taşıdı. Öyle ki fason ürün üretimi son 10 yılda iki katına çıktı ve dünya milli gelirinin beşte birine ulaştı. Yani markalaşmak önemli, ama marka olmasanız da ayakta kalabilirsiniz. Eski deyimle fasonculuk, yeni moda tabiriyle outsourcing gözardı edilmemeli.

Önümüzdeki dönemde, iletişim ve lojistikteki gelişmeler sayesinde, uluslararası çapta üretim yapan büyük şirketler, giderek daha fazla, üretim süreçlerini küresel olarak organize edecek ve üretim süreçleri parçalanıp farklı ülkelerde yapılacak. Yani kobi'ler için daha fazla fason iş imkânı doğacak.

Peki, nereye doğru dönüşeceğiz? Nasıl dönüşeceğiz? Dönüşümü hangi politikalarla destekleyeceğiz? Türkiye'nin temel meselesi, daha yüksek katma değerli, daha yüksek teknolojiye bir yapıya doğru dönüşmektir. Gündemimizde olması gereken esas sorular, bence bunlar olmalıdır.

Türkiye son 10 yıl içinde düşük teknoloji kullanan bir ülkeyken, artık orta-teknolojili ürünlerin ağırlık kazandığı bir yapıya kavuştu. Ancak gelişmiş ülkelerin gelir düzeyine yaklaşmak istiyorsak, iş burada bitmiyor. Bugün ihracatımızın kompozisyonunda, ileri teknolojiye ürünlerin payı yüzde 5'i geçmiyor. Bu oranı arttırmak, örneğin Kore'de olduğu gibi yüzde 25'ler düzeyine çıkarmak, önümüzdeki 20 yılın en temel meselesidir.

Bu kolay değildir. Etkin bir sanayi politikasının, akıllıca tasarlanmış bir teşvik sisteminin altından kalkabileceği bir iştir. Biz bunları yapamayız demeyin. Bakın Tayvan'a. Daha 20 yıl önce teknoloji alanında piyasada yoktu. Sadece oyuncak benzeri ucuz ürünlerle bilinirdi. Ama bugün Tayvan, yüksek teknolojinin çok önemli bir üretim merkezi haline geldi. Bunu, kamu ile özel sektörün birlikte tasarlayıp, uyguladıkları, koordineli ve planlı bir destekleme sayesinde elde ettiler.

İşte biz de bu nedenle, 2011-2014 dönemini kapsayan Sanayi Strateji Belgesini, heyecan ve umutla bekliyoruz. Vizyonu, hedefleri iyi tanımlanmış iddialı bir sanayi stratejisi, raflarda duran bir doküman olmaktan çıkıp, uzmanından daire başkanına, genel müdüründen müsteşarına,

devletin tüm kurumları ve katmanları tarafından benimsenmiş bir yol haritasına dönüşmelidir.

Bir kurumun yapmaya çalıştığını, diğer bir kurumun ertesi gün değiştirmeye çalışmadığı bir yapıya kavuşmanın yolu, nereye, nasıl dönüşeceğimiz konusunda ortak bir aklın olmasıdır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazinesi, Maliyesi, YÖK'ü, TÜBİTAK'ı, SPK'sı, Milli Eğitim Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, hepsi bu ortak aklın parçası olmalıdır.

Nereye nasıl dönüşebileceğini bilmeyenin, sanayi stratejisi olmayanın, ne etkin bir eğitim politikası, ne enerji politikası ne de dış politikası olabilir. Bugün bu politika adımlarında olumlu adımlar atılıyor. Şimdi, el yordamıyla gerçekleştirdiğimiz bu adımları, sistemli bir atılıma dönüştürmek zorundayız. Bunun yolu da sanayi stratejisinden geçiyor.

Hükümetimizden, sanayi stratejisinin yine ülke gündeminde ön plana çıkmasını, yapısal dönüşüm ve reform sürecinin ana unsuru olmasını talep ediyoruz. Ekonomi içinde, yenilikçi yöntemlerle yüksek katma değer üreten, ileri teknoloji kullanan, kayıt içinde çalışan, kaliteli üretim yapan, firmaların payını arttırmak gerekiyor.

Finansal sistemimizin, bu tarz firmaları, girişimcileri tabiri yerindeyse “ceplerinden” değil, “gözlerinden” anlayıp, onlardaki büyüme potansiyelini görüp, destekleyebilmesi gerekiyor.

nümüzdeki reformların ana hedefi olarak belki tam da bunu koymak gerekiyor. Vergi reformunu, eğitim reformunu, yargı reformunu, kamu yönetimi reformunu, firmaların sağlıklı büyümelerine elverişi hale getirecek şekilde tasarlamak gerekiyor.

Ekonominin büyüme kapasitesini, yüzde 7'lere çıkartacak, böyle bir yapısal reform hamlesini gündemde görmek hepimizin arzusudur. Bunun bir parçası olan, yeni Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu gibi büyük reformların, toplumsal mutabakat sağlandığı zaman gerçekleşebileceğini son günlerde net biçimde gördük.

TOBB olarak, MÜSİAD'ı, TÜSİAD'ı ve TİSK'i de yanımıza alarak, üç büyük siyasi partimizi ziyaret ettik ve iş dünyası açısından bu kanunların aciliyetini vurguladık. Sanayicinin, tüccarın, esnafın anayasası olan bu kanunları biran önce çıkarmak noktasında gösterdiği hassasiyetten dolayı, başta Başbakanımız olmak üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanımıza ve bu mutabakatın oluşmasına büyük destek veren CHP ve MHP'nin değerli liderlerine, Türk özel sektörünün teşekkürlerini sunuyoruz.

2011'e girerken, gördüğümüz bu reform mutabakatı, iş dünyamıza büyük moral vermiştir. Hazırlanan torba yasa içinde, mutabakat sağlanan bu iki önemli kanunu'nun yasalaşmasına öncelik verilmesini bekliyoruz. Genel seçimler dolayısıyla, siyasi konuların ülke gündemini meşgul edeceği bir döneme giriyor olabiliriz. Önümüzdeki 4-5 sene, seçim takviminden dolayı, manşetlere siyasi konuların taşındığı bir dönem olacak gibi gözüküyor.

Dünya ekonomisinde yeni normalin tanımlanacağı, yeni rekabet haritasının belirleneceği bu dönemde, Türkiye'nin de küresel yarışta yeniden hızlanması gerekiyor. Evet, Türkiye küresel kriz öncesindeki milli gelir seviyesini yakaladı. Avrupa ülkelerinden çok daha hızlı büyüdük ve onlara biraz daha yaklaştık. Ama arkamızdan gelenler de büyüdü. Hatta daha hızlı büyüyenler oldu.

Küresel krizi geride bırakan 14 ülkeden birisiyiz. Ancak 12. sıradayız. Yani 11 ülke bizden daha iyi performans gösterdi. Küresel yarışta öne çıkmanın tek yolu, reformları hızlandırmak, rakiplerimizden daha iddialı dönüşüm projelerini ortaya koymaktır. Geçtiğimiz 30 sene zarfında başarmış olduğumuz dönüşüm hikâyesi, önümüzdeki dönemde bunun daha da iyisini yapabileceğimiz noktasında, bize güven ve umut vermelidir.

Türkiye'nin imalat sanayi net üretimi sadece son 10 yılda 56 milyar dolardan 120 milyar dolara ulaştı. Üstelik sanayimizi tüm Anadolu'ya yaydık. 1980'de Türkiye'de sadece 12 Organize Sanayi Bölgesi vardı. Bugünse Anadolu'nun her tarafında 150'ye yakın OSB faal durumda.

Komisyonculara mal satmakla ihracat yapmayı öğrenen firmalarımız, artık yabancı pazarlarda

yerleşik hale geliyor. Türk özel sektörünün bugün yurtdışında 20 milyar dolardan fazla yatırımı bulunuyor. Bu dediklerimi sadece İstanbul'daki büyük şirketlerimiz değil, Anadolu'daki binlerce KOBİ'miz de yapıyor.

İslâm dünyasının en büyük 100 şirketinden 24'ü Türk şirketleridir. Bu listede petrol ve doğal gaz şirketlerini dışarıda bıraktığımıza, İslâm dünyasındaki en büyük 10 şirketin 8'i Türk şirkettir. Tekstil, Otomotiv, TV ve Beyaz eşya'da Avrupa'nın önde gelen tedarikçisi haline geldik.

Bugün geldiğimiz noktada, önümüzdeki meseleye, sanayimizin ve ihracatımızın yapısını daha yüksek teknoloji ve katma değerli bir yapıya dönüştürmek, hizmetler sektörümüzü daha modern, daha verimli hale getirmektir. Eğer bunu başarırız, çok büyük bir ödül bizi bekliyor.

İddialı bir reform gündemiyle ve etkin bir sanayi stratejisiyle, ülkemizdeki iş yapma ortamının kalitesini, örneğin Almanya'daki iş ortamının kalitesini getirirsek, işgücü verimliliğini Almanya'dakine benzer bir düzeye çıkartabilirsek, Türkiye'nin milli geliri tam üç kat artar. Yani bugünkünden 3 kat daha fazla kazancımız olur, 3 kat zenginleşiriz. Bu da Türkiye'yi, dünyanın sekizinci büyük ekonomisi haline getirir.

Özel sektör olarak bize düşen görev, iş süreçlerimizi verimli hale getirmektir. Zira verimli çalışan şirket de kazanıyor, çalışan da kazanıyor, ülke de kazanıyor. Türk iş dünyası olarak verimlilik konusunda biraz geç kaldık. Ama verimliliğin iş yapma sürecindeki ve katma değer üretmedeki önemini fark ettik.

Çalışma sürelerimize baktığımızda, Avrupalılara göre daha uzun çalıştığımızı, ama daha az üretip, kazandığımızı görüyoruz. Türkiye'de bir çalışan ortalama 1 saat çalışma ile 12 dolarlık katma değer üretiyor. Bu rakam Avrupa'da yaklaşık 40 dolardır.

Bu farkın anlamı, ekonomide reform gündemimizin henüz tamamlanmamış olmasıdır. Bu farkın kapanmasıysa, Avrupa standartlarında kurumsal altyapıyı, eğitim sistemini, hukuk sistemini, idari yapıyı, Türkiye'de de inşa etmekle mümkündür. Değerlenen lira'nın yol açtığı rekabet dezavantajına karşı durabilmenin yolu da, girdi maliyetlerini düşürerek, verimliliği artırmaktan geçiyor. Kısaca, büyümenin anahtarı verimliliklidir.

Bu topraklardan Almanya'ya giden kardeşlerimiz orada başarıyor, işini kurup Avrupa devi haline gelebiliyor. İkinci kuşak Türk kardeşlerimiz mesela futbolda, dünya yıldızı olabiliyor ve dünyanın en iyi takımlarında kendilerine yer buluyor.

İşte, oradaki ortamı, buraya taşımayı misyon edinen bir reform gündemimiz olursa, Türkiye dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri haline gelebilir, dünyanın en büyük 100 şirketi içinde Türk şirketlerini görmeye başlayabiliriz.

Daha da önemlisi, dünyanın kullandığı teknolojileri geliştiren, daha yirmili yaşlarında milyon dolarlar kazanabilen, iyi eğitilmiş gençlerimize hızla istihdam sağlayabilen, bir girişimciler ordusuna sahip olabiliriz. Gözlerine baktığımızda, kadın girişimcilerimizde, genç girişimcilerimizde ben bu müthiş heyecanı, "biz bunu yapabiliriz" heyecanını görebiliyorum.

Ben geleceğimizden umutluyum. Türkiye'nin pek çok başarıya imza atmış sanayicileri olarak 2023 yılında dünyanın ilk on büyük ekonomisi arasına girmek istiyoruz. İnşallah, siyaset kurumunun yapısal reform gündemini sahiplenmesiyle, sahip olduğumuz müteşebbis ruhumuzla, bunu gerçekleştireceğiz diyorum.

AFRİKA İŞ FORUMU

15 Aralık 2010, İstanbul

AFRİKA İŞ FORUMU

15 Aralık 2010, İstanbul

Bizlerin Afrika'ya ilgisi yakın dönemde ortaya çıkmamıştır ve aksine çok eskilere dayanmakta olup tarihin her döneminde canlı kalmıştır. Bizler neredeyse bin yıldır Afrikalıyız. Devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, genç bir subay iken, Kuzey Afrika'da yabancı işgaline karşı savaştı. Cezayir'de, Tunus'ta bağımsızlık için savaşanların ceplerinde, bağımsızlık için örnek aldıkları devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün resimleri bulunuyordu.

Somali'de yeni doğan kız çocuklarına, İstanbul'un adının verilmesi de, Afrika ile olan güçlü ve tarihi ilişkilerimizi en iyi şekilde açıklıyor. 1923 yılında kurulan modern Türkiye Cumhuriyeti'nin, daha 1926 yılında Afrika'nın tek bağımsız ülkesi olan Etiyopya'nın başkenti Adissababa'ya elçilik açmış olması, Afrika'ya verdiğimiz önemin en güçlü ifadesidir.

Biz hiçbir dönemde bu topraklardan uzak kalmadık. Somali'de görev yapan Birleşmiş Milletler Barış Gücü'ne asker gönderdik, bu güce komutanlık ettik. Ekonomik alanda ise müteahhitlerimiz Afrika'nın, yeniden imarına katkı sağladı. Afrika ile ilişkilerimizi güçlendirmek için 1998 yılında "Afrika Eylem Planı" uygulamaya konuldu. 2003 yılında "Afrika ile Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi" oluşturuldu. 2005 yılı ülkemizde Afrika yılı olarak kutlandı.

Türkiye, 2005 yılında Afrika Birliği'ne gözlemci üye olarak kabul edildi ve bu yıl içinde de, "stratejik ortak" ilan edildi. 2008 yılında İstanbul'da ilişkilerimizi tüm alanlarda daha da güçlendirmek için Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi ve Türkiye-Afrika İş Forumu'nu düzenledik. Bu zirve sırasında, Birliğimiz ile Afrika Ticaret-Sanayi-Ziraat ve Meslek Odaları Birliği arasında imzaladığımız anlaşma ile Türkiye-Afrika Odasını kurduk.

Afrika'ya ilgimiz hem kalben yakınlığımızla ilgilidir, hem de Afrika'nın geleceğine olan inancımıza dayanır. Bizler ahlaki temeli olan bir dış politika takip ederken, dünya siyasetindeki ağırlığımızı da arttırmayı amaçlıyoruz. Dünyada barış, refah ve istikrarı sağlamanın yolunun, Afrika'nın sorunlarına küresel çözümler bulmaktan geçtiğine inanıyorum.

Afrika'nın, dünya sistemindeki hak ettiği yerini alması için, eğitilmeli, üretmeli, dünyanın tüm bölgeleri ile ticaret yapmalı ve daha çok küresel yatırım çekmelidir. Bu yaklaşımla, Türkiye ile Afrika arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi için biz Türk Özel Sektörü olarak her türlü katkıyı yapmaya hazırız.

Türkiye olarak, Afrika'daki gelişmesine katkıda bulunmak için, 21 Mart 2010 tarihinde Kahire'de düzenlenen, "Darfur'un Yeniden İnşası ve Kalkınması için Uluslararası Donörler Konferansı"na, Mısır ile birlikte eş başkanlık yaptık. Somali sorununun çözümüne yönelik BM çerçevesinde düzenlenen İstanbul Somali Konferansı'na, 21-23 Mayıs 2010 tarihlerinde ev sahipliği yaptık.

2003 yılında uygulamaya koyduğumuz, "Afrika ile Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi" sonrasında, Türkiye'nin Afrika ile toplam ticareti, 2003 yılında, 5,4 milyar dolar iken, 2009 yılı sonunda 15,8 milyar dolara yükseldi. Dünyanın ikinci büyük müteahhitlik gücü olan Türk müteahhitleri, bugüne kadar Afrika'da 34 milyar dolar değerinde 652 proje tamamladı.

Bu açılım stratejisi doğrultusunda, Afrika'daki elçilik sayımız 20'ye çıkarıldı. 2011 yılı

sonunda Afrika'daki Büyükelçiliklerimizin toplam sayısının 30'a çıkartılması öngörülmektedir. Kalkınma ve insani yardım kuruluşumuz, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), Addis Ababa, Hartum ve Dakar'daki 3 proje ofisiyle bugüne kadar, 37 Afrika ülkesinde kalkınma projeleri gerçekleştirmiştir.

Ulusal hava yolu şirketimiz THY, bu strateji doğrultusunda, Hartum, Addis Ababa, Lagos Johannesburg, Nairobi, Dakar Darüsselam ve Entebbe'ye seferler başlattı. THY halen 14 Afrika ülkesine direkt uçuş gerçekleştiriyor ve aramızdaki mesafeleri daraltıyor.

Bu stratejiye paralel olarak, başkanlığını yürüttüğüm DEİK bünyesinde faaliyet gösteren iş konseyi sayısını attırdık. 2008 yılında Türk-Etiyopya ve Türk-Sudan İş Konseylerini, 2009 yılında ise Türk-Kenya İş Konseyini kurduk. Böylelikle Afrika ülkeleriyle kurduğumuz iş konseyi sayısı 9'a yükseldi. Türk-Tanzanya, Uganda, Nijerya ve Moritanya İş Konseylerinin kuruluşuna yönelik çalışmalar devam etmektedir. Orta vadede diplomatik temsilciliğimiz bulunan tüm Afrika ülkeleri ile iş konseyi kurmayı hedefliyoruz.

Tüm gelişmiş, gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri Afrika ile ekonomik ilişkilerini güçlendirmek için gayret gösteriyor, birbirleriyle rekabet ediyor. Yapılan projeksiyonlar bizlere göstermektedir ki, önümüzdeki dönemde Afrika'ya yatırım yapmayan, Afrika ile güçlü ekonomik ve siyasi ittifak ilişkileri kurmayanlar zararlı çıkacak.

Nitekim yapılan projeksiyonlarda, Afrika'nın piyasa büyüklüğü, tüketim malları, doğal kaynaklar, tarım ve altyapı hesaplandığında önümüzdeki 10 yılda 2,6 trilyon dolara ulaşacağı hesaplanıyor. Bizler Afrika ülkeleriyle donör ülke-yardım alan ülke ilişkisinin dışında, eşitlik temelinde ilişkiler kurulmasına önem veriyoruz.

Afrika ülkelerinin dünyayla her anlamda bütünleşmesi, küresel ekonomiye entegre olması en önemli ilkimiz olmalıdır. Afrika ile dayanışmanın güçlendirilmesinin, dünyanın barışı, güvenliği, istikrarı ve kalkınması için izlenmesi gereken en önemli yollardan biri olduğuna inanıyoruz. Afrika'nın yardıma değil, daha çok ticarete, yatırıma, teknik ve bilimsel, işbirliğine ihtiyacı olduğuna inanıyoruz. Afrika ile ilişkilerimizi bu temelde şekillendirmek istiyoruz.

Biz deneyimlerimizi, bilgilerimizi Afrikalı meslektaşlarımızla paylaşmak istiyoruz. Afrika'nın küresel düzende hak ettiği yere ulaşması; siyasi, ekonomik ve toplumsal dönüşüm sürecinin hız kazanması için, Afrika'nın dünya ekonomik sistemine daha fazla entegre olması, dünya ticaretinden ve yatırım hareketlerinden daha fazla pay alması gerekiyor. Afrika'nın bir barış, istikrar ve refah havzasına dönüşmesinin, hepimizin ortak stratejik hedefi olduğunun bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Türk özel sektörü olarak, önümüzdeki dönemde Afrika halklarıyla ilişkilerimizi her düzeyde, tüm alanlarda maksimum işbirliği, dostluk ve eşitlik ilkeleri ile şekillendirmek istiyoruz. Bizim Türk iş dünyası olarak hükümetimizle işbirliği içinde takip ettiğimiz bölgesel politikaları üç ana eksen üzerine inşa ediyoruz.; Daimi siyasi diyalog, Güçlü karşılıklı ekonomik ilişkiler, Halklar arasında sağlıklı kültürel ilişkiler. Şüphesiz ki bu üç kanalı canlı tutacak tek faktörse, ülkeler arasında güçlü ve çeşitlendirilmiş bir ekonomik ilişkidir.

Bildiğiniz gibi, küresel ekonomik kriz sonrasında en önemli politika önceliği istihdam güvenliği haline geldi. Halen yarım milyar işgücüne sahip olan ve 2040 yılında 1,1 milyar işgücüne sahip olması beklenen Afrika kıtasının istihdam sağlayabilmesi için, güçlü ekonomik işbirlikleri ile küresel ekonomik değerler zincirindeki konumunu ileriye taşıması gerekiyor.

700 milyar doları geçen ekonomik büyüklüğü, 73 milyonluk genç ve dinamik nüfusu, 300 milyar dolarlık dış ticareti ile dünyanın 17. Avrupa'nın 6. büyük ekonomisi olan Türkiye, Afrika'nın küresel ekonomiyle bütünleşmesi için doğru ortaktır. Türkiye AB tam üyelik müzakerelerini sürdürürken, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve G20 üyeliği ile küresel

siyasetin ve ekonominin etkin bir oyuncusu haline gelmiştir.

Çin ve İtalya arasında, demokrasi ile yönetilen en büyük ekonomi olan Türkiye'nin küresel ekonomik ve siyasi düzendeki ağırlığı sahip olduğu stratejik derinlik ve merkez ülke konumu ile hızla artmaktadır. Türkiye ve Afrika arasında ortak gelecek ve zenginlik için geniş işbirliği alanları bulunmaktadır. Şimdi müsaadenizle bunlardan bazılarını hatırlatmak istiyorum.

1. Gıda güvenliği ve tarımsal işbirliği,
2. Afrika'nın ihtiyaç duyduğu altyapı projelerinin hayat geçirilmesi,
3. Teknoloji ve know how paylaşımı,
4. Ulaştırma ve lojistik imkanlarını geliştirilmesi,
5. Afrika'nın turizm potansiyelinin ticarileştirilmesi,
6. Afrika Özel sektörünün kurumsal kapasitesinin iyileştirilmesi,
7. Telekomünikasyon,
8. Organize sanayi bölgelerinin kurulması ve işletilmesi,
9. Gümrük modernizasyonu,

10. Bankacılık ve finans sektörünün teknolojik altyapısının modernizasyonu, finansal ürün çeşitlendirme,

Bu doğrultuda temel hedefimiz, bizlere maksimum seviyede ekonomik ilişki kurmamıza olanak verecek yeni nesil mekanizmaları eşit ortaklık anlayışıyla kurmak olmalıdır. Ekonomik işbirliğimizi istenen seviyelere ancak bu mekanizmalar yardımıyla çıkarabileceğimize inanıyorum.

2008 yılında İstanbul'da düzenlenen, 1. Türkiye-Afrika İş Birliği Zirvesi ve Türkiye-Afrika İş Forumu sonucunda kurulan Türkiye-Afrika Odası sürdürülebilir işbirliği mekanizmasının önemli bir başlangıcını oluşturuyor. Şimdi, Türkiye ve Afrika özel sektörü liderleri olarak bizlerin en önemli ortak sorumluluğu 2008 yılında kurduğumuz Türkiye-Afrika Odası'nı daha işlevsel hale getirmek olmalıdır.

Bu amaçla, 2011-2012 yılları eylem planı hazırladık. Dün akşam bu eylem planını iki eş başkan olarak imzalayıp sizlerle paylaştık. Şüphesiz ki bu eylem planı ancak iki tarafın da daha fazla gayret göstermesiyle hayata geçirilebilir. İslam Kalkınma Bankası ile Afrika'ya yönelik programlar hazırlıyoruz. Biz ortaklığımızı çok boyutlu, karşılıklı yarar esasına dayalı olarak, başarılarımızı paylaşarak güçlendirmek istiyoruz.

Şimdi önümüzdeki dönemde kurumsal ilişkilerimizi sağlamlaştırmak için önemli olduğunu düşündüğüm üç önemli etkinliği sizlerle paylaşmak istiyorum. İlk olarak Birleşmiş Milletler Dördüncü En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı 2011 Haziran ayında Türkiye'de gerçekleştirilecek. 49 en az gelişmiş ülkenin üst düzey yetkilileriyle birlikte özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bir araya getirecek bu konferansta, en az gelişmiş ülkelerin yoksulluğu yenip sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmalarını sağlayacak uygulamaları tartışıp kararlar alacağız.

TOBB ve DEİK olarak, devlet liderlerinin de katılımı ile 9 Mayıs 2011 tarihinde Yatırım Konferansı düzenleyeceğiz. Bu konferansta daha önceki konferanslardan farklı olarak konuşmamın başında sizlere özetlemeye çalıştığım Afrika vizyonumuz çerçevesinde en az gelişmiş ülkelere teknoloji transferi ve bilimsel işbirliği mekanizmalarını ön plana çıkaracağız. Bu toplantılara şimdiden sizleri davet ediyorum.

İkinci olarak 2011 yılında, Türkiye-Afrika İşbirliği sürecini değerlendirmek ve bir sonraki İşbirliği Zirve'ye hazırlık yapmak amacıyla Bakanlar düzeyinde bir Gözden Geçirme Konferansı yapılacak.

Bu gözden geçirme konferansına, Türkiye ve Afrika özel sektörü olarak katılmalı ve

hazırlayacağımız ilerleme ve tavsiye raporunu konferansta siyasi iradelerimizle paylaşmalıyız.

Son olarak, 2013 yılında ikincisi yapılacak Türkiye-Afrika Zirvesine iş dünyası olarak şimdiden hazırlanmaya başlamalıyız. İstanbul'daki birinci zirveye paralel olarak düzenlediğimiz iş forumunun ikincisini, daha geniş bir katılımı ile gerçekleştirmek için şimdiden kolları sıvamalıyız.

İnanıyorum ki, Afrika Ticaret-Sanayi-Ziraat ve Meslek Odaları Birliği genel kurulu ve yenilenen yönetimi Afrika özel sektörünün güçlenmesine, Afrika'nın küresel sistemde hak ettiği yere ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

DEİK GENEL KURULU

27 Aralık 2010, İstanbul

DEİK GENEL KURULU

27 Aralık 2010, İstanbul

Hepimiz 2023'ten sanki çok uzakmış gibi bahsediyoruz. Oysa sadece 10 yıl sonrası. Bizim 2030'ları, 2040'ları, 2050'leri düşünmemiz lazım. Geleceğe odaklanırken 3 noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum:

- 20. yüzyıl Atlantik yüzyılıydı. 21. yüzyıl Pasifik yüzyılıdır.
- 20. yüzyıl ticaret yüzyılıydı. 21. yüzyıl Yatırım yüzyılıdır.
- 20. yüzyıl “sanayi teknolojisi” yüzyılıydı. 21. yüzyıl “teknolojinin sanayisi” yüzyılıdır.

2010 yılını geride bırakırken 21. yüzyılın ilk 10 yılını tamamlıyoruz. Aynı zamanda, Türkiye'nin kabuğunu kırıp, küresel ekonomiye entegre olmaya karar vermesinin de 30. yılındayız. 30 yıl önce, bugün nerelere gelebildiğimizi kim tahmin edebilirdi? Kim düşünürdü ki; çevre ülkelerin başkentlerinde, elinde Türk bayraklarıyla insanlar sokaklara çıkacak? Kim beklerdi ki; sadece son bir yıl içerisinde Fransızlar, Almanlar, Amerikalılar, Hong Kong'lular yatırım çekmek için Türkiye'de ofis açacaklar? Kim derdi ki; Türkiye ve Rusya karşılıklı olarak vizeleri kaldırmayı tartışacak? Kimin aklına gelirdi ki; Pakistan'da elektrik kesilince, bir Türk gemisi yanaşıp, Karaçi'ye 5 yıl elektrik verecek? Kim hayal ederdi ki; Türk Hava Yolları'nın tanıtımını, dünyanın en büyük futbol kulüpleri, en başarılı sporcuları yapacak?

Bir zamanların içine kapalı bir tarım ülkesi konumundaki Türkiye, bugün İtalya ile Çin arasındaki en büyük ekonomi haline geldi. G-20 ülkelerinden biri olarak kabul gördü. Bana çok anlamlı gelen bir istatistiği sizinle paylaşmak istiyorum: 2002 yılında Türkiye'de 36 yabancı gazeteci vardı. Peki bugün kaç yabancı gazeteci var Türkiye'de biliyor musunuz? Tam 265 yabancı gazeteci var. Bu istatistik Türkiye'nin entegrasyon sürecinde kat ettiği mesafenin en güzel göstergesidir. Dün bazı yabancı radyolardaki Türkçe servisleri, iki üç saat yayın yapabilişin diye fon arardık. Bugünse Euronews, El Cezire gibi kuruluşlar, Türkçe kanalları için tam sayfa ilan veriyorlar.

İşte, Türkiye'nin geldiği yer burasıdır değerli konuklar. Bunun içindir ki, Arap dünyasının önde gelen aydınlarından Fehmi Hüveydi, “Türklerin gerçekleri bizim hayalimizdir” diyordu. Eskiden “komşularımız Türkiye'nin güçlenmesini istemiyor” diyorduk. Bugün komşularımız daha güçlü bir Türkiye istiyor. Peki, neden güçlü bir Türkiye isteniyor?

Avrupa Beşeri Sermaye Endeksine göre Türkiye; Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında beşeri sermaye bakımından ikinci sıradadır. Bu çalışmada, Türkiye'nin çalışan nüfusunun 2050 yılında, tüm Akdeniz ülkelerinin çalışan nüfusunun tamamı kadar olacağı öngörüsü de yapılmıştır. Dolayısıyla genel olarak Avrupa ülkelerinin, özellikle de Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin, yaşlanan nüfus ve azalan çalışan sayısı gibi demografik sorunlarını çözmek için, Türkiye ile daha yakın ortaklık ilişkisine girmeleri önerilmektedir. Buna Türkiye'nin yakaladığı hızlı büyüme temposunu ekleyelim... Buna Türkiye'nin ihracat gücü kadar ithalat kapasitesini ekleyelim.... Buna Türk sermayesinin yurt dışı yatırım performansının artmasını ekleyelim... Buna güçlü ve dinamik özel sektörümüzü ekleyelim...

Tüm bunlara baktığımızda, ortaya bir gerçek çıkıyor: Eski güçlülerin artık o eski gücü yok. Ticaretleri artmıyor, yatırımları azalıyor, nüfusları yaşlanıyor, toplumsal dinamizmi kaybediyorlar. Türkiye ise tam aksine onlara umut veriyor. Türkiye'den yatırım çekebilirler. Türkiye ile ticaret yapabilirler. Yeni bir heyecan ve dinamizm kazanabilirler. Türkiye'den BM Güvenlik Konseyinde destek isteyebilirler. Türkiye'nin özel sektöründen Organize Sanayi Bölgesi tecrübesinden, Oda sistemine kadar faydalanabilirler. Türkiye'nin bankacılık sistemini, BDDK'sını, Merkez

Bankasını örnek alabilirler.

Biz deneyimlerimizi paylaşmaya hazırız. Son bir hafta içerisinde, Türkiye'nin dünyanın gözünde nerede olduğunu şahsen gördüm. Kazakistan Başbakanı bizden proje önerisi istiyor, Çin Başbakanı, önde gelen şirketlerimizle görüşmek istiyor. Irak Cumhurbaşkanı "lütfen misarifim olun" diyor. Afrika Odalar Kongresi'nde "Özel Türkiye Oturumu" yapıldı. Oturum sonrasında, etrafımızı sardılar 10 metrelik yolu yarım saatte yürüyemedik. Bakın hani eskiden Anadolu'nun dört bir yanından, vilayetlerden ve ilçelerden herkes Ankara'ya, bakanlıklara gelir, Ankara'dan bir şeyler isterdi ya. Banka şubesi isterdi, fabrika isterdi, okul isterdi, yatırım isterdi. Şimdi komşu ve çevre ülkelerden gelip aynılarını istiyorlar. Demek ki Türkiye artık merkez olmuş.

Buradan Avrupalı dostlarıma Eurochambres Başkan Yardımcısı olarak sesleniyorum. Avrupa içine kapandıkça, günlük kısır tartışmalardan sıyrılamıyor. Avrupa gazetelerini okudukça şaşırıyorum. Günü kurtarma telaşındalar. Vizyon yok, iddia yok, hedef yok... Avrupa içine kapandıkça hastalanıyor. Oysa Avrupa korkuların değil, ideallerin çıkış noktasıdır. O yüzden gelin, Türkiye'nin heyecanına ortak olun.

Gelin Avrupa'nın etkinlik sahasını, beraberce Ortadoğu'ya, Kafkaslara, Orta Asya'ya, hatta Afrika'ya beraber taşıyalım. Gelin siz bize, biz size o eski heyecanı yeniden kazandıralım.

Benim hayalimde öyle bir Türkiye var ki; Yarın bölgemizdeki şirketler, Türkiye'ye mal sattığını referans olarak gösterecek... Ülkeler "Nasıl daha fazla Türk yatırımı çekebiliriz" diye konferanslar düzenleyecek... Hastası olan, hükümetinden "Türkiye'deki hastaneler gibi" hastane isteyecek... Çocuğunun geleceğini düşünen, Türkiye'de üniversitelere göndermenin yollarını arayacak... Yazarlar, kitapları Türkçeye çevrilsin diye, Türkiye'de yaynevlerini dolaşacak...

Biz böyle bir Türkiye için kenetlenmeliyiz. Bu Türkiye'de eski, suni, kimseye faydası olmayan tartışmaları gelin hemen aşalım. Gelin Türkiye'yi, güçlü ekonomisiyle, kaliteli demokрасisiyle, yükselen bir refah alanı olarak tasarlayalım. Kaldıraçlara gerek yok,. Engeller kalksın, yoldaki taşları ayıklayalım, bize yeter. Bunun için atılması gereken adımlar, bize bir yol haritası sunmaktadır.

Lojistik Altyapımızı Daha Hızlı İyileştirmeliyiz. Sadece 12 yıl sonrası için 500 milyar dolarlık ihracat hedefliyoruz. O halde, bu hedefi mümkün kılacak bir lojistik altyapıya sahip olmalıyız. Yakında Akdeniz sularında seyredecek 18 bin tane konteynır gemisinin yanaşacağı limanlarımız olmalı. Ticaret yollarının güvenliği, en önemli ulusal güvenlik meselesi haline gelmiştir. Güvenlik parametrelerimiz, ticaret ve yatırım haritamız göz önüne alınarak şekillendirilmelidir.

Dünya Bankası tarafından yayınlanan Lojistik performans endeksine göre, ülkemiz 155 ülke içinde 39. sıradadır. Çin'e 350 dolara konteynır gönderebiliyoruz, ama Mersin limanı'na 1000 doların altında mal indiremiyoruz! Rekabetçi olmak istiyorsak, sanayileşmeyi Anadolu'ya yaymak istiyorsak, karada, denizde, rayda, havada entegre olmak; hızlı hizmeti ucuzca sağlayabilecek altyapıyı kurmak zorundayız. Yeniden canlandırılması planlanan İpek Yolu projesinde ülkemizin konumunu güçlendirmeliyiz.

Bankalarımızın Bölgesel Pazar Penetrasyonu Artmalı. Yalnızca Türkiye'deki büyümeye odaklanmak olmaz. Küresel ticaret ve yatırım piyasasında etkin olabilmenin olmazsa olmaz koşulu, ulusal bankalarımızın küresel hizmet ağının geniş olmasıdır. Bugün Afrika açılımı diyoruz. Ancak Afrika'da Türk bankaları hizmet vermiyor. Onun içindir ki, kıta pazarına hâkim olan İngiliz ve Fransız bankalarının açtığı krediler kadar Afrika ile ticaret yapabiliriz. Oysa 1930'da Afrika'da Türk bankası şubesi vardı. Şimdi çok fazlasını yapabilecek güce sahibiz. Dün girişimcilerimizin, şirketlerimizin şehirlerine, ilçelerine gittiğimizde, bizden Ziraat Bankası isterlerdi.

Bugün şirketlerimiz Ortadoğu'da, Balkanlar'da, Afrika'da, Kafkasya'da, Orta Asya'da ülkemiz bankalarının şubelerini istiyorlar. Bankalarımız reklamlarında bize "hep sizinleyiz" diyorlar. Şimdi biz dünyanın dört bir yanındayız, bankamızı da yanımıza bekliyoruz... Şubelerinizle gelin. Ayrıca çok önemli bulduğum "İstanbul Uluslararası Finans Merkezi" projesine yönelik olarak, DEİK bünyesinde özel bir komite oluşturuyoruz.

Ucuz, Verimli ve Güvenli Enerji bizim için olmazsa olmazdır. Tam 100 yıl önce, Osmanlı

İmparatorluğu'nun ilk enerji tesisi olan Silahtarağa Elektrik Santrali hizmet vermeye başladı. Enerji konusunun geç kalınamayacak bir konu olduğunu o günden bu yana biliyoruz. Bakın, bugün daha küresel krizin bitip bitmediğinden emin olmadığımız bir ortamda bile, petrolün fiyatı 90 doları geçebiliyorsa, kriz öncesindeki büyüme temposunun yakalandığı dünyada, enerji fiyatları ürkütücü boyutlara ulaşabilir. Son 10 yılda elektrik ve doğalgaz talebindeki artışta, Çin'den sonra ikinci olduk. Ekonomideki hızlı büyümeyle birlikte, önümüzdeki 10 yılda enerji kullanımımız 2 katına çıkacak. Bir yandan, bu talebi yeni yatırımlarla karşılamak, bir yandan da rekabet gücümüzü korumak için enerjiyi daha verimli ve daha az maliyetle kullanmak zorundayız.

Geçtiğimiz haftalarda, Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün öncülüğünde, DEİK olarak iddialı bir çalışmaya imza attık. Türkiye, Suriye, Ürdün ve Lübnan'ı içine alan "Doğu Akdeniz Dörtlüsü: Levant Ekonomik Entegrasyonu" projesini oluşturduk. 14 başlıkta 75 adım belirledik. Reaktif değil, proaktif bir yaklaşımla, ortaya konan siyasi iradeyi, iş dünyası olarak nasıl destekleyebileceğimizi tasarladık. DEİK, dış politikamızla eşgüdüm içerisinde strateji belirleyen bir konum aldı. Coğrafi ve tarihi hinterlandımız olan coğrafyalarla, bölgesel ekonomik entegrasyon politikaları izlemeliyiz. Bu coğrafyanın kilit kavramı "Entegrasyon"dur. Türkiye Avrupa'yla, Ortadoğu'yla, Asya'yla ve dünyanın geride kalanıyla entegrasyon sağladığı ölçüde başarılı olacaktır.

Yükselen pazarlara girmeliyiz... Ne yazık ki hızlı yükselen ülkelerle, Hindistan'la, Çin'le Brezilya'yla ilişkilerimiz zayıf... Özellikle Hindistan'a stratejik olarak öncelik vermeliyiz. Önümüzdeki dönemde yükselen piyasa ekonomilerinin, orta sınıfının tüketici eğilimleri küresel trendleri belirleyecek. Çin ve Hindistan'ın yükselen orta sınıfından taleplerine cevap verecek şekilde ürün geliştirip ve bu pazarlara girmeliyiz. Sadece Hindistan'ın 350 milyonluk orta sınıfıyla doyuma ulaşmamış pazarı var. Hindistan tüketim piyasasının 2025 yılında Almanya'yı geçmesi öngörülüyor.

Çin, Rusya, Hindistan ve Brezilya gibi yükselen piyasalarda yaşanan altyapı sorunlarını çözmek için 6.3 trilyon dolarlık yatırım gerekiyor. Altyapı yatırıma olan bu büyük ihtiyaç, çok önemli fırsatlar getirecek. Bu fırsatları değerlendirmek için yurtdışı müteahhitlerimize destek olmalıyız. İhracatımızın artışı konusundaki en büyük destek kaynağımız Eximbank'tır. Dolayısıyla ihracatımız için, yurt dışı yatırımlarımız için, yurt dışı müteahhitlik sektörümüz için, Eximbank'ın kuvvetlendirilmesi çok önemlidir.

Özellikle gayri-nakdi mekanizmaların geliştirilmesi, sigortalar, politik riskler alanlarında poliçelerin geliştirilmesi, önümüzde büyük bir atılım fırsatı olarak durmaktadır. Biz özel sektör temsilcileri olarak, sizlerin Eximbank konusuna özellikle eğilmenizi çok önemsiyoruz. 2006-2009 arasında KOSGEB kredileri adet bazında 4 binden 60 bine, tutar bazında 332 milyon lira'dan 2.6 milyar liraya yükselmiştir. KOSGEB rakamlarındaki büyümeyi, Eximbank'ta da görmek istiyoruz.

Yenilikçi bir ekonomiye geçiş bizim için ölüm kalım meselesidir. Sanayimizin teknolojik yapısını geliştirmeli, tarımda verimliliği artıracak modernleşmeyi sağlamalı, hizmet sektörlerindeyse daha fazla katma değer üretecek iş süreçlerini tasarlamalıyız. Nanoteknoloji, genetik, robotik, yarıiletken üretimi, biyoteknoloji ve ileri kimya gibi geleceği şekillendirecek alanlara yatırım yapılmadıkça, ucuza üretip pahalıya satın alan ülke konumundan kurtulamayız.

2008 yılında yürürlüğe giren Ar-Ge kanunu, tüm özel sektörün, bizlerin sahip çıkması gereken bir kanundur. Sanayimizin ara malı ithal etme gereksinimini azaltmak, ithalata bağımlı üretim ve ihracattan kurtulmak, katma değeri düşük ürün ihracatına ve katma değeri yüksek ürün ithalatına son vermek için, daha fazla Ar-Ge Harcaması yaparak, inovasyon odaklı ekonomiye geçiş yapmalıyız. Avrupa'da her eve girebilen çamaşır makinesi, televizyon üretmeyi başaran Türk sanayicisi, yüksek teknoloji ürünlerini tasarlamayı, üretmeyi ve pazarlamayı da öğrenmelidir.

Ar-Ge harcamalarının milli gelire oranı bakımından OECD ülkeleri arasında, son sıralardayız. Bu oran OECD ülkelerinde ortalama yüzde 2,3. Bizse, son dönemde artmakla birlikte, yüzde 1'in altındayız. Özellikle dışa bağımlılığın yüksek olduğu savunma, sağlık ve enerji gibi sektörlerde AR-Ge faaliyetlerini yoğunlaştırmak hepimizin ortak hedefi olmalıdır. Bu alanda son yıllarda

bizlerin yüzünü güldüren TÜBİTAK'ın, daha da güçlendirilmesini bekliyoruz.

Hem küresel yatırım hareketlerinden aldığımız payı arttırmalı, hem de küresel piyasalardaki yatırım portföyümüzü geliştirmeliyiz. Geçen yüzyıl bir ticaret asrı iken, önümüzdeki yüzyıl yatırım asrı olacaktır. Ülkelerin gücü küresel yatırım yapma ve küresel yatırım çekme kabiliyeti ile ölçülüyor artık. Bu dönemde, geçen dönemin aksine, en önemli belirleyici unsur yükselen piyasa ekonomileri arasındaki yatırım hareketleri olacaktır.

Bu gün Çin, Hindistan, Körfez, Latin Amerika şirketleri önemli küresel yatırımcılar haline gelmiştir. Bu ülkelerin yaptığı yatırımlar, küresel yatırım eğilimlerini belirlemektedir. Türk şirketlerinin yurt dışındaki yatırımları artık stratejik bir konudur. Eğer bazı alanlarda rekabet edebilme imkânı bulamıyorsak, yurt dışındaki Türk yatırımları bize güç katar. DEİK olarak, önümüzdeki günlerde bu konuda dünyanın en önemli üniversitelerinden sayılan Columbia Üniversitesi ile birlikte bir rapor yayımlayacak ve bir eylem planı hazırlayacağız.

2011 yılında dünya tarihinde, ilk kez dünya turizm gelirleri 1 trilyon dolara ulaşacak. Dış pazarlardaki değişen tüketici tercihlerine uygun olarak, golf, termal, kongre, kruvaziyer, eko-turizmi gibi yeni turizm gelişim alanları oluşturmalıyız. Bu alanlarda başarılı olmak için yatırımlar kadar eğitim de büyük önem taşımaktadır. Turizm eğitiminde belgelendirme, mesleki eğitim standardizasyonu ve iş kalitesi açısından gerekli olan beceri düzeyinin sağlanmasını kolaylaştıracaktır. Turizmin yoğunlaştığı Ege ve Akdeniz kıyılarında, çevre tahribatının önlenmesi ve turizm altyapılarının tamamlanması amacıyla başlatılan projede, dış kaynak kullanımı ve yerel yönetimlerin organizasyonundaki sıkıntılar giderilmelidir.

Tüm bu saydıklarımı gerçekleştirmek için bir olmazsa olmazımız var. İnsan Kaynağımıza Yatırım Yapmadan, Sadece Geçici Çözümler Üretebiliriz. Bu hayallerimizi gerçekleştirebilmek için, sahip olduğumuz en stratejik değer genç ve dinamik nüfusumuzdur. Bu demografik fırsat penceresini en iyi şekilde kullanmalıyız. Türkiye'nin genç nüfusu, stratejik bir üstünlüktür. Ama 15-64 yaş nüfusumuzun ortalama eğitim süresi 6,9 yıldır. Oysa Güney Kore, Arjantin, Yunanistan, Ürdün ve Şili'de ortalama eğitim süresi 10 yılın üzerindedir.

OECD tarafından yapılan Öğrenci Değerlendirme testinde, ülkemiz 40 ülke içinde, 2003 ila 2009 arasında ancak 35. sıradan 33. sıraya gelebilmiştir. Bu eğitim seviyesi ile 21. yüzyılı inşa edemeyiz. Mevcut haliyle eğitim sistemimiz, okullarımızın ve müfredatın Türk ekonomisinin ihtiyaç duyduğu niteliklerle donanmış insan gücünü yetiştiremiyor. Yeni becerilere sahip olmayan gençlerin iş sahibi olabilmesi de mümkün değildir.

Burada özellikle vurgulamak istediğim bir husus daha var. Ülkemiz ne yazık ki, İnsani Gelişmişlik Endeksinde 79. olduğu gibi, Cinsiyet Eşitliği Sıralamasında 121. sıradadır. Kadınlarımızın hem siyasette, hem iş dünyasında daha etkin olmaları için, daha fazla gayret göstermeliyiz. TOBB olarak bu amaçla kurduğumuz Kadın Girişimciler Kurulumuz sayesinde görüyorum ki, fırsat verildiğinde, kadınlarımız çok başarılı işlere imza atıyorlar. Onlarla gurur duyuyorum.

Peki, DEİK olarak biz bu sürecin neresindeyiz? DEİK olarak, strateji üretmeye ve iş geliştirmeye odaklanacağız. Ne mutlu ki DEİK, iş dünyasının dış ilişkilerindeki kapsayıcı rolünü bilgi alanında da gösteriyor. DEİK, Türkiye'nin dış ilişkilerde bilgiye en fazla yatırım yapan iş dünyası kuruluşu olmada, liderliği uzak ara elinde bulunduruyor. DEİK aslında hepimizin ortak akıl, ortak değer, ortak payda, ortak irade potasıdır. Bu müştereklere sahip çıkmaya devam etmeliyiz.

Her zaman söylediğimiz gibi: “ayrılıkta azap, birlikte rahmet var”dır. Kurucularımız, DEİK'in kuruluş misyonuna sahip çıkmalıdır. Etkin koordinasyon, gücümüzü artıracak en önemli unsurdur. Bir başına değil, bir arada olmalıyız. DEİK çatısı, Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini koordine edecek yasal zemine ve sizlerle birlikte yüksek bir kapasiteye sahiptir. Hedeflerimize ulaşma yolunda, devletimizle, işinsanlarımızla, üniversitelerimizle ve halkımızla elele verip, var gücümüzle çalışmamız, yarınlarımıza umutla bakmamızı sağlayacaktır.

SANAYİ STRATEJİ BELGESİ

5 Ocak 2011, İstanbul

SANAYİ STRATEJİ BELGESİ

5 Ocak 2011, İstanbul

Eskiden ülke kalkınması için yapılması gereken sanayi hamlesiydi. Nasıl olursa olsun sanayileşmekti. Çünkü sanayi ürünü azdı. Ne üretilse satılabilirdi. Çağ değişti, şartlar değişti. Eskiden uygulanan politikalar anlamını yitirdi. Artık sadece fabrika kurmak yetmiyor. Enerjimizi, kaynaklarımızı, sanayimizin daha fazla katma değer üretebilmesi için harcamamız gerekiyor.

Son yıllarda sanayimiz, küresel ekonomiye hızla entegre olmuştur. Ancak, bu entegrasyon, belli bir stratejiden yoksun gerçekleşmektedir. Cari açığın hızla artışı da, bununla alakalıdır. Sanayimizin lokomotifi olan sektörlerimiz, üretimin büyük bir kısmını, ithalata bağımlı olarak gerçekleştiriyorlar.

Bu tablo yüzünden, sanayicilerimizin, binbir güçlük ve emek vererek yaptıkları ihracat da, hakettiğimiz katkıyı bırakmıyor. 2010 yılının ilk 10 ayında sanayimiz yüzde 13 büyüdü. Ama enerji hariç ara malı ithalatındaki artış yüzde 34'e ulaştı.

Küreselleşme sizi kendisine uydurduğunda, bir nevi, küreselleşme sürecine teslim olduğunuzda, böyle oluyor. Sanayimizin ithalat gereği daha yüksek biçimde şekilleniyor. Memlekette bir politika çerçevesi olmayınca, teşvikler ezbere tasarlanınca, ortaya çıkan sonuca kızmamak gerekiyor. Sanayimizde artan ithalat bağımlılığının nedeni, sanayicimiz, müteşebbisimiz değil, eski yatırım teşvik sistemimizdir.

Burada en güzel örnek; TV üretimidir. TV sektörü iftihar kaynağımızdır. Avrupa'da satılan her 3 televizyondan 1'i Türkiye'de üretilmiştir. Ama son dönemde hem ithalat gereği hızla yükseliyor, hem de yanımızdaki Avrupa pazarını, sadece uzakdoğu'ya değil, doğu avrupa'ya da kaptırıyoruz. Neden? Tüplü TV'den LCD ve Plazmaya geçişi, zamanında sağlıklı biçimde takip edip, tedbir alamadığımız için. Yeni tip TV üretmek için yeterli insan kaynağını, teknolojiyi, araştırma-geliştirme'yi zamanında bir araya getiremediğimiz için.

Demek ki memlekette bir politika çerçevesi olmayınca, teşvikler ezbere tasarlanınca, ortaya çıkan sonuca kızmamak gerekiyor. İşte şimdi Türkiye'de ilk olarak, bu tabloyu değiştirme fırsatı yakalayabiliriz. Kolay bir iş değil elbette. Ama başarılırsak, ödülü de büyük olacak. Bunu zamanında başaran ülkeler var. Mesela Güney Kore. 40 yıl önce ikimizde ABD'nin kişi başına milli gelirinin yüzde 20'si düzeyindeydik. Bugün biz yüzde 25'deyiz. Koreyse yüzde 60 oldu. Bize 40 yılda 2 tur bindirdiler.

Bakın Tayvan'a. Daha 30 yıl önce teknoloji alanında piyasada yoktu. Sadece oyuncak benzeri ucuz ürünlerle bilinirlerdi. Ama bugün Tayvan, yüksek teknolojinin çok önemli bir üretim merkezi haline geldi. Bunu, kamu ile özel sektörün birlikte tasarlayıp, uyguladıkları, koordineli ve planlı bir destekleme sayesinde elde ettiler.

Şimdi biz de, bu yolda olumlu adımlar atıyoruz. Bugüne kadar el yordamıyla gerçekleştirdiğimiz adımları, sistemli bir atılıma dönüştürüyoruz. Vizyonu, hedefleri iyi tanımlanmış bir sanayi stratejisi, raflarda duran bir doküman olmaktan çıkıp, uzmanından daire başkanına, genel müdüründen müsteşarına, devletin tüm kurumları tarafından benimsenmiş bir

yol haritasına dönüşmelidir.

Bir kurumun yapmaya çalıştığını, diğer bir kurumun ertesi gün değiştirmeye çalışmadığı bir yapıya kavuşmanın yolu, ortak bir aklın olmasıdır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazinesi, Maliyesi, YÖK'ü, TÜBİTAK'ı, SPK'sı, Milli Eğitim Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, hepsi bu ortak aklın parçası olmalıdır.

Hükümetimizden, tüm kamu kurumları ile birlikte, sanayi stratejisini, ülke gündeminde ön plana çıkarmasını, yapısal dönüşüm ve reform sürecinin ana unsuru olmasını talep ediyoruz. Buna paralel olarak, vergi reformunu, eğitim reformunu, yargı reformunu, kamu yönetimi reformunu, firmalarımızın sağlıklı büyümelerini mümkün kılacak şekilde tasarlamalıyız.

Zira Türkiye'nin küresel ekonomide başarıya ulaşmış, bu başarısını sürekli ve sürdürülebilir kılabilen şirketlere ihtiyacı vardır. Geçen sene dünyanın ilk bin şirketi listesinden 52 batılı şirketi düşerken yerlerine Çin, Kore, Hindistan ve Brezilya'dan şirketler geldi. İlginç olan, listeye girenlerin tamamının gelişmekte olan ülkelerden olmasıdır. Ama son yıllarda bu listedeki Türk şirketi sayısı hep aynı kaldı. Oysa asıl marifet listeye yeni şirketler katabilmektedir.

Bu açıdan Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan, Sanayi Strateji Belgesi'ni bir milat olarak görüyorum. Kamu ve özel sektörün bir arada çalışabildiğini, kamu – özel sektör diyalog mekanizması kurarak, birlikte düşünüp, ortak akılla karar alınabildiğini gösterdiğimize inanıyorum.

Bundan sonra, komşum kar ediyor diye, onun yaptığının aynısını kopyalama anlayışını değiştirip, firmalarımızı, rekabet gücü yükselecek alanlara yatırım yapmak üzere yönlendirmeliyiz. Komşunun yaptığına ben nasıl değer katarım anlayışını destekleyecek politikalar hayata geçirmeliyiz. Yatırım Teşvik sistemini, bu belgeye uyumlu olarak yeniden tasarlamalıyız. Derler ki; “rotası olmayan gemiye, hiçbir rüzgar yardım etmez”. Sanayi Strateji Belgesi, Türkiye sanayisinin rotası olmalıdır.

AVRASYA İŞ ZİRVESİ

6 Mart 2011, İstanbul

AVRASYA İŞ ZİRVESİ

6 Mart 2011, İstanbul

Dünya ekonomisi 1929 büyük buhranından bu yana en sıkıntılı dönemden geçiyor. 2008 sonunda başlayan kriz henüz geçmiş değil. Esasında küresel kriz, safhalar değiştirerek devam ediyor. Böyle bir ortamda Türkiye, küresel kriz öncesindeki milli gelir seviyesini yakalayan 16 ülkeden biri konumundadır. Hatta sanayi üretiminde 2008 yılının 5 puan üzerine çıktık.

2010 yılında ekonomik büyüme, geçici verilere göre yüzde 8 civarındadır. Ama daha da önemlisi, bu büyüme performansının hemen tamamen özel sektörün yatırım ve harcamalarına dayalı olmasıdır. Büyümedeki olumlu performans, istihdam rakamlarına da yansımıştır. Son 1 yılda Türkiye'deki istihdam, özel sektöre dayalı olarak 1,1 milyon kişi artmıştır. İşsizlik oranı 2 puan gerilemiştir.

Mali istikrar açısından baktığımızda, Türkiye'nin risk priminin Avrupa Birliği'ne üye 14 ülkenin risk priminin altında olduğunu görüyoruz. Yani Türkiye güven ve istikrar konusunda pek çok Avrupa ülkesinden olumlu anlamda ayrılmış durumda. Bunun bir göstergesi de, kredi notudur. 2009-2010 döneminde ülke kredi notu artan 7 ülkeden biri Türkiye'dir. Piyasadaki Türkiye riski, bizden daha yüksek kredi derecesine sahip onlarca ülkenin altındadır.

Özetle Türkiye ekonomisi küresel krizi arkada bırakmıştır. Bunu, kamu harcamalarıyla değil, özel sektörün dinamizmi ile başardık. Türkiye'nin petrol veya doğal gaz gibi doğal kaynağı yok. Ama İtalya ile Çin arasındaki en büyük ekonomi ve en büyük sanayi üretim kapasitesine sahip ülkeyiz.

200'den fazla ülkeye, 20 bin çeşit mal satıyoruz. Sanayimiz ve ihracatımız sadece belli ürünlere yoğunlaşmış değil. 19 farklı ürün kategorisinde 1 milyar doların üzerinde ihracat yapıyoruz. Yüzde 92'si sanayi ürünü olan ihracatımızın yarısından fazlasını, dünyanın en rekabetçi piyasalarına, AB ve ABD'ye gerçekleştiriyoruz.

Türkiye ekonomisi, AB üyelik sürecinin de katkısıyla, 2001 yılından bu yana, büyük bir dönüşüm sürecinin içinden geçmektedir. 2002'den itibaren Türk ekonomisi, küresel krize kadar yılda ortalama yüzde 6 büyümüştür.

Yine bu süre zarfında, kamu maliyesinde büyük düzelme yaşanmıştır. Bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 12'den, küresel kriz öncesinde yüzde 1'e kadar indi. 2011 beklentisi yüzde 3'dür. Kamu borç stokunun milli gelire oranıysa, yine son 10 yılda yüzde 70'dan yüzde 40'a geriledi. Önümüzdeki 3 yılda yüzde 40'ın da altına gerilemesini bekliyoruz.

Türkiye'nin son 10 yılda hayata geçirdiği reformlar, sadece kamu maliyesini değil, bankacılık sistemini de düzeltmiş, sağlıklı hale getirmiştir. Küresel krizden kısa sürede sıyrılmamızın bir nedeni de budur. Yakın zamanda açıklanan Basel-3 kararlarında, bankaların sermaye yeterlilik oranlarını kademeli olarak yüzde 8,5'e çıkarmaları öngörülmektedir. Türk bankacılık sisteminde ise sermaye yeterlilik oranı yüzde 19'dur. Bu oran, Türk bankacılık sisteminin ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir.

AB ve OECD ülkeleri içinde, bankaları, kamu mali desteğine ihtiyaç duymayan tek ülkeyiz. Bu sayede kamu kaynaklarımızı, ekonominin toparlanması için kullanabildik. Çeşitli sektörlerde

geçici vergi indirimleri ile iç tüketimin canlanmasını sağladık. Avrupa'daki ülkelerin hemen tamamı, kamu maliyesini düzeltmek için, kamu harcamalarını kısarken ve vergi oranlarını artırırken, Türkiye'de vergi oranları son 2 yıldır aynı kalmıştır.

Son yıllarda yapılan reformlar, yatırım ortamını iyileştirme yönünde de önemli başarılar elde etmiştir. Bunun sonucunda Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye miktarı, sadece son 5 yılda 80 milyar dolara ulaşmıştır. Oysa bundan önceki 50 yıldaki toplam rakam sadece 20 milyar dolardı. Güçlenen iş ortamı sayesinde Türkiye, pek çok sektörde Avrupa'nın ana tedarikçisi haline gelmiştir. Avrupa'daki beyaz eşya talebinin dörtte biri, TV talebinin üçte biri, Türkiye'deki üretim karşılamaktadır.

Türkiye, gelişmiş finans ve hizmet piyasaları, üretim gücü ve modern altyapısıyla, Avrupa'nın üretim ve lojistik merkezidir. Otomotiv sektörü, bunun çok güzel bir örneğidir. Ford ve Toyota'nın Türkiye'de kurduğu otomotiv fabrikaları, verimlilik ve kalite bazında, dünyada ilk sıralara yükselmiştir. Yani sadece altyapı anlamında değil, çalışanın verimi ve kalitesi anlamında da Türkiye fırsatlar sunmaktadır.

Zaman zaman Türkiye'nin, tarıma dayalı bir ekonomi olduğunun sanıldığını da duyuyorum. Bu yöndeki eskimiş bilgileri de düzeltmek isterim. Bugün nüfusumuzun sadece beşte biri tarım sektöründe çalışıyor ve bu oran devamlı azalıyor. Öte yandan Türkiye ekonomisinde tarım'ın payı sadece yüzde 8 iken, sanayinin payı yüzde 27, hizmetler sektörlerininse yüzde 65'dir.

Türkiye ekonomisi aynı zamanda önemli bir gıda üreticisidir. Son 10 yılda tarımsal üretim hacmimiz 23 milyar dolardan 56 milyar dolara yükseldi. Böylece dünyada tarımsal üretim hacmi sıralamasında 11. sıradan 8. sıraya yükseldik. Tarımsal üretimde 12 milyar dolarlık net ihracat yapıyoruz.

Hizmet sektörleri de Türkiye'nin rekabet gücünün yüksek olduğu alanlardır. Lojistik alanında Türkiye, ABD'den sonra en büyük karayolu nakliye filosuna sahiptir. Turizmde Türkiye, dünyanın en çok tercih edilen, ilk 10 turizm destinasyonundan biri haline gelmiştir. Müteahhitlik firmalarımız, eksi 20 derecedeki Sibiry'a'dan, artı 50 derecedeki Arabistan çölüne kadar 80 ülkede 200 milyar dolarlık 6 bine yakın projeyi başarıyla tamamlamıştır.

Türkiye'yi öne çıkartan bir konuda, enerji dağıtım merkezi olma potansiyelidir. Türkiye, tüketim merkezi Avrupa ile üretim merkezi Avrasya'nın ortasındadır. Avrupa'nın artan enerji ve enerji güvenliği ihtiyacı, Türkiye'de yeni yatırım fırsatları sunmaktadır. Bakü-Ceyhan petrol boru hattına ilave olarak, Azeri, Rus, Kazak ve İran petrolüyle doğalgazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması projeleri, Türkiye'yi dünyanın en yeni stratejik enerji merkezi ve AB'nin de stratejik enerji partneri haline getirmektedir.

Aynı zamanda rüzgâr ve su gücüne dayanan, pek çok yenilenebilir enerji kaynaklarına da sahibiz. Önümüzdeki 10 yılda Türkiye'nin enerji tüketim ihtiyacı iki katına çıkacak. Bunun içinde 120 milyar dolara yakın yatırım ihtiyacı doğacak. Enerji yatırımlarına özellikle önem veriyoruz. Zira cari işlemler açığının neredeyse yüzde 80'i enerji ithalatından kaynaklanıyor. Bu yüzden enerjide dışa bağımlılığı azaltacak yatırımlara (su, rüzgar, güneş ve nükleer enerji gibi) büyük destek veriyoruz.

Ayrıca katma değeri yüksek ürün üretimine de ciddi ölçülerde yatırım destekleri sağlanıyor. Bu sayede Türkiye, Ar-Ge harcaması ve Ar-Ge personeli artış hızında dünyada ilk üçe girmiştir. Kişi başına Ar-Ge harcamamız 2002-2009 arasında 46 dolardan 122 dolara çıktı. Ar-Ge harcamalarının milli gelire oranı binde 8,5'e yükseldi. Böylece Türkiye 8 AB üyesini geride bıraktı. Hedefimiz orta vadede bu oranı yüzde 2'ye yükseltmektir.

Hepiniz muhakkak daha önce Türkiye'yi görmüş, buraya gelmiş veya iş yapmışsınızdır. Ama şimdi geldiğiniz ülke dünkünden farklı. Türkiye bugün, bütün bu bölgenin parlayan yıldızı. Yüz

yıl önce Avrupa'nın hasta adamı olarak isimlendirilen Türkiye, bugün Avrupa'nın en sağlıklı adamı konumuna geldi.

Fiziki ve beşeri sermaye yatırımlarında son yıllarda çok önemli mesafe alındı. Mesela 2002 yılı sonunda 6 bin km olan bölünmüş yol uzunluğu, bugün 20 bin km'ye ulaştı. Toplam uzunluğu 2 bin km. ve yapım bedeli 10 milyar dolar olan hızlı tren hatları kuruluyor. Türkiye hava yolu taşımacılığı alanında da önemli bir mesafe kat etmiştir. 2002 yılında 25 şehirde havayolu taşımacılığı yapılırken, 2010 yılında bu sayı 45'e çıktı. Havayolu yolcusu sayısı 34 milyondan 86 milyona, hava taşımacılığı sektörünün 2 milyar dolardan 8 milyar dolara yükseldi.

Beşeri sermayenin geliştirilmesi kapsamında, eğitime ayrılan kaynak son 8 yılda 4 katına çıkarıldı. Üniversite sayısı 80'den 150'ye çıktı. Üniversiteye gitme oranı yüzde 27'den yüzde 54'e yükseldi. Biz Türk özel sektörü olarak güvenle çalışıyoruz, yatırım yapıyoruz. Sadece 2010 yılında 70 milyar dolara yakın sabit sermaye yatırımı gerçekleştirdik.

Balkanlarda, Kafkasya'da, Ortadoğu'da, Türk Cumhuriyetlerinde yatırımlar yapıyoruz. Özel sektörümüzün sermaye ihracatı 25 milyar dolara ulaştı. Müttehitlerimizin bu coğrafyanın neredeyse tamamında önemli yatırımları, makine parkları bulunuyor. Demek ki, isterseniz birlikte, ortaklıklar kurarak bu bölgelere açılabiliriz. Veya Türkiye'de yatırım yaparak Avrupa pazarına ulaşabilirsiniz. En kaliteli ürünleri buradan temin edebilirsiniz.

Büyük bir uluslararası şirketin baş yöneticisinin dediği gibi; eskiden yönetim kurulu, Türkiye ile iş yapmak gerektiğinde bunun nedenlerini sorarlardı. Şimdi niye Türkiye'de yatırımımız olmadığını soruyorlar. Sizlerin bu toplantı vesilesiyle Türkiye'yi daha yakında tanımanızı arzu ediyorum ve birlikte iş yapmayı diliyorum.

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Eskişehir Yolu (Dumlupınar Bulvarı)
9. Km. No: 252 06530 ANKARA

www.tobb.org.tr